

Jesucristoi jáđovaiye báque Apocalipsis

Mamabũinore soyũiyebu Juan mácsũ ãi toivacaiye báquede Jesucristoi jáđovaiye báquede ã mácsũre. Juan mácsũ barejaquémavũ judíovacacsũ, Galilea ãmicũrijoborõcsacsũ, aru Jesús ãi yávaiye méne beorĩ soyũicõjeimaracacsũ. Ɛĩ mamicsũ Santiago básũque moa boairõescũ básũ barejaquémavũ, Jesúĩ órejaquiye jipocare ã mácsũre. Lucas básũ soyũrejaquemavũ Juan mácsũĩ borore Hch 3:1-4:22. Éfeso ãmicũriĩmarocavũ Jesúre jũ aivũre cor-eipõescũ barejaquémavũ. Iye jáđovaiye báquede járejaquemavũ ãi csũe báquede jabova ne bũoimũ Patmos ãmicũrijivũĩ (1:9). Apevũ ne dápiaiyepe, toivacarejaquemavũ iyoca paperayocare ãi csũede nore. Ɛbenita apevũ ne dápiaiyepe, toivacarejaquemavũ diyocare ãi csũede Éfeso ãmicũriĩmaroi o areno ĩmaroi, ã mácsũre ne jaetovarĩburu yóbore no jivũre jocarĩ. Toivacarejaquemavũ Jesúre jũ airõeva cójijivavũre siete paĩñamia cójijĩñamiai Asia ãmicũrijoborõĩ (1:4). Põescũ csũbebi majicsũ ye ỹjũ ãi toivacaijũ básarõre diyocare, ỹbenita obedivũ ne dápiaiyepe ãniũjũa báquede 94-98 d.C. bajĩ. Caiye ape toivaiye Majeracsũ Jũmenijicũĩ yávaiye mamaene soyũitucuboque toivaiye báquede ne toivarĩburu yóbore, Juan mácsũ toivacarejaquemavũ diyocare.

Juan mácsũ soyũrejaquemavũ diyocaque ãi jáino mácarõre Jesucristo meacsũ bajure, ñai toivaicõjeñũ mácsũ ã mácsũre caiye iye ãi jáđovaiye baquiyéde

ũ mácvare (cap. 1). Ina coreipõeva mácvare Jesúre jũ aipõevare siete painoa ãmaroacavũ b́acavũre toivacarejaquemavũ paperayocare (caps. 2-3). No yóboi, toivacarejaquemavũ pagũre đacũyũ Jesúre jũ aipõeva ñájivũre ne jũ aiye boje, ne majinajiyere ayũ aipe vaiquíyede ijãravũi bũojaijãravũare, Jesucristoi vainĩ tũquiyede abujuvai jabocũre jarũvargĩ aru mamajãravũ búquiyede máre.

Juan ãi soyũrgĩ bũino

¹ Iye soyũiyebu Jesucristoi coreóvare đaiyũe põevare. Jũmenijicũ coreóvare đaicõjequemavũ Jesucristore iyede úre memecaivũre, ne coreóvarãjiyere ayũ iye vaiquíyede maumena. Que baru ã daroquemavũ cũinácũ ãi ángelede ji yebai, ãi jãđovaquiyere ayũ yũre, Jũare, úre memecayũre, aipe tequinore ijãravũi. ² Yũ soyũquijivũ mũjare caiye ji jãiyẽ báquede, Jesucristo ãi soyũino mácarõ jãve bajure yũre Jũmenijicũ yávaiyede.

³ Torojuũcũyũme ñai jãri boroteyũ ji toivaiye báquede iye Jũmenijicũ yávaiyede soyũcaiyede aprevũre. Aru torojũrãjarama ina járiaivũ diede aru jũ argĩ đavũ yópe iye toivaiye đaicõjeiyere. Maumena vaiquíyebu caiye iye.

Juan ãi meaicõjeino ina Jesúre jũ aipõeva cójjivavũre

(Mt 24.30; Mr 13.26; Lc 21.27; Jn 19.34, 37; Hch 26.23; Col 1.18; 1 Ts 4.17; Ap 1.17; 4.5; 5.10; 20.6; 22.13)

⁴ Yũ, Juan, toivacavũ iyoca paperayocare mũjare, siete paiyajuboare Jesúre jũ aipõevare Asia ãmicũrijoborõi. Jũmenijicũ mearo đacajacũrgĩ

mujare bojecubeda ñi me boje aru torojurivũ mujare ũmei me cũre ðajacũrĩ mujare úque cãrijimevũva. Que ðacajacũrĩ mujare Jũmenijicũ, ñai cũcũ caride, aru cũcũ bÁCũ javede, aru ðacũyũ apejãravũre. Aru que ðacajarãri mujare ina siete paivũ decova cãrivũ Jũmenijicũ jabocũi dobarõ mearo jipocai. ⁵ Que ðacajacũrĩ mujare Jesucristo, ñai coũyũ bÁCũ yÁvaiyede jãvene Jũmenijicũrã pũ ne yaivÁiyeta úre, aru mamarũmũ nacajañũ mÁCũ yainore jarũvarĩ, aru cõjeñũ caivũ ina ijãravũcavũ jabovare. Ñai Jesucristorecabe Ʃcũ majare. Majarecabu ñajijurorivũ maje ãmeina teiye boje. Ʃbenita ñi Ʃe boje majare, úrecabe boarĩ jarũvaicõjeñũ mÁCũ ñi bajure, bojeðacũyũ majare ñi jiveque, maje ãmeina teiyede jarũvarĩ. ⁶ Ʃrecabe epeyũ majare ñi jaboteimara márajivũva aru sacerdoteva bárãjivũva máre, maje memecarãjiyere ayũ ñi mearore jímũre, jípacũre. Mearore jíjarãri caivũ Jesucristore, ñai parũcũ caivũ pũeno cainũmũa. Quédecabu.

⁷ Jãjara. Cristo ðacũyũme ocopeniboaque. Caivũ põeva jãrajarama úre, ina úre pẽvaivũ bÁCavũ jocũcũjaravena. Aru caiyajuboa põeyajuboacavũ Jesúre jũ abevũ chĩori orãjarama ne jidũé boje, ne jãiyede úre ẽmeñũre cavarõre jocarĩ. Quédecabu.

⁸ Maje jabocũ Jũmenijicũ, yóre arĩ, coũyũbe, “Yũrecabu búyũ bÁCũ aru yóbocasũ máre. Que baru cãvũ yũ cainũmũa”, arĩ coũyũbe Jũmenijicũ, ñai parũcũ caivũ pũeno. Que baru ñ cũbi caride, aru cũrejaquemavũ javede, aru ðacũyũme apejãravũ baquinóre máre.

*Juan ñi jãino Cristo meac̃u bajure
(Ap 1.8; 2.8; 22.13)*

⁹ Ỹu, Juan, m̃ujec̃ubu, maje j̃u aiye boje Jesucristo. C̃uriṽubu maja ĩ̃que c̃ũiñaṽupe. Ỹu m̃are ñ̃ajiṽu m̃ujapedeca. Aru Jesucristo par̃ure ð̃aibi ỹure m̃are ỹope ñ̃i par̃ure ð̃aiyere m̃ujare, maje napinajiyere aỹu maje ñ̃ajiyede. Aru jabotede ð̃ac̃uỹme majare ĩ̃que. C̃átecac̃u ỹu jabova ne b̃uoim̃u Patmos ãmic̃urijiṽai, ji coỹuie báque boje J̃amenijic̃u ỹávaiyede Jesucristorã. ¹⁰ Nore ji c̃uede ñ̃ai Esp̃iritu Santo dápiac̃õjeame ỹure. Aru jápiacac̃u ji ỹoboi ỹávaino b̃ujinore, ỹope trompeta ãmic̃uriyo jaruiyore jaruiyere. ¹¹ Ñ̃ai ỹávaỹu ỹure coỹúame, ỹope ar̃i:

—Toivajac̃u caiye mi j̃aiyede caride paperayoca ãm̃uj̃ur̃iyoca c̃ariáiyocaque. Aru toivar̃ĩburu ỹoboi jarojac̃u diyocare diyajuboa siete paiyajuboa Jesúre j̃u aip̃õevare Asia ãmic̃urijobor̃oi. Diyajuboa p̃õeva c̃uriṽubu Éfeso, Esmirna, Pérgamo, Tiatira, Sardis, Filadelfia, aru Laodicea ãmic̃ur̃ĩmaroai.

Nópe ar̃i, toivaic̃õjeame ỹure.

¹² Copedicac̃u, j̃ãc̃uỹu ĩ̃re, ñ̃ai ỹávaỹure ỹure. Copedini j̃ãc̃u siete paijaraboa p̃õoib̃ua t̃hoijaraboa úruque ð̃aijaraboare. ¹³ Aru dijaraboa coricai c̃áteame c̃ũiñac̃u ãm̃u. Maja, p̃õevape páỹu bateáme ã. Doame ãm̃uj̃ur̃icaje cuitótecaje ñ̃i c̃ubobaita eicajede aru b̃uoáme úruque ð̃aic̃ãvare ñ̃i ñ̃areba c̃ũiñatur̃u baji. ¹⁴⁻¹⁵ ĩ̃i pod̃a boe mat̃uie bateáṽu ỹope oveja pod̃a lana ãmic̃uripod̃ape, aru abobico j̃uj̃ur̃õpe m̃are. ĩ̃i yacor̃ua cojiteaṽu ỹope toa uruiyere, aru ñ̃i c̃uboba cojidiba bateáṽu ỹope t̃ãure toaijide ð̃ar̃ĩburu ỹobo. Aru ñ̃i ỹávaino

jápurateavã yópe cãratãcuve ɱratãcuve bɱjinope.
 16 Cɱvateame ɱi pɱɱ mearpũravɱcarɱɱi siete
 paivɱ abiácovare. Ɛi jijecamure jocarĩ etavã
 cũináve boaicarove caipɱcarũravɱa ɱɱjidivere.
 Aru ɱi jiva pẽoávɱ yópe aviá pẽoiyere jãravɱ
 coricare.

17 Ji jãiyede áre, tɱcasɱ yɱ ɱi cɱboba yebai
 yópe yaiyá básɱe. Quénora tɱoáme yare ɱi pɱɱ
 mearpũravɱcarɱɱique. Aru áme yɱre:

—Jidɱbejasɱ mɱ. Yɱrecabu búyɱ básɱ aru
 yóbocasɱ máre. Que baru cɱvɱ yɱ cainɱmɱa.

18 Yɱrecabu apɱcɱ cainɱmɱa. Yúvacari
 yaidéjasɱ. Ɛbenita apɱvɱ yɱ cojedeca. Aru
 apɱcɱyɱmɱ cainɱmɱa. Quédecabu. Yɱrecabu
 llavede cɱvasɱ yaiivɱ básavɱ ne cɱrõre máre.
 Que baru yɱrecabu bɱojayɱ nɱicõjeñɱ põevare
 toabo cũiméboi. 19 Que baru toivajacɱ caride

mi jãiyede aru aipe vaiquíyede yóbore máre.
 20 Que baru coyɱquijivɱ mɱre caride aipe
 aiyɱrõre ina siete paivɱ abiácovare, mi jãimara
 cɱrivɱre ji pɱɱ mearpũravɱcarɱɱi, aru ijaraboa
 siete paijaraboa pẽoibɱa tɱoijaraboa úruque
 ðaijaraboare máre. Diebu aru námu Jũmenijicɱi
 jãðovameno jipocamia ɱbenita jãðovaino caride.
 Jẽvari coyɱivɱ ina siete paivɱ abiácovare paivɱre.
 Nárecabu yópe ina siete paivɱ coreipõevare, Jesúre
 jɱ aipõeva cójjivaivɱ diĩmaroai siete paiĩmaroacavɱ
 ne coreipõevare. Aru jẽvari coyɱivɱ ijaraboa
 siete paijaraboare. Dijaraboarecabu yópe siete
 paiyajuboare Jesúre jɱ aipõeva ne yajuboa
 cójjivaivɱ diĩmaroa, siete paiĩmaroai.

Que arĩ, coyɱáme yɱre.

2

*Juan ñi toivacaino Éfesocavn Jesúre jñ airðevare
(Ap 22.2)*

¹ Que arĩ, toivaicõjeame yure.

—Toivajacñ úre, ñai coreipðecñre Jesúre jñ airðeva cójjivaivñre Éfeso ãmicũriĩmaroi. Yóre arĩ, toivajacñ mñ: “Yóre arĩ, coyũibi ñai cñvacñ ina siete paivñ abiácovare ñi pññ mearpũravñcapññi, ñai cñcñ ijaraboa siete paĩjaraboa pñoiñña tñoijaraboa jñneboi. ² Coreóvaivñ yñ mi memeinore, memecayñre ñetñyñreca, aru mi napini ñájiyede máre. Coreóvaivñ yñ ye bñojabecñre napriññ pðeva ãmenare, aru jãri coreóvañre ina, ‘Ññjamu Jesúre jñ aivñre ne daroimara coyñãjivñ Jesús ñi yávaiye méne’, mi majiquiyere aivñre ñbenina jáve maru ne coyñino. Que teniburu, coreóvaivñ mñ Jesúre jñ aivñre ne daroimara ãnevare. Quéñora borocñrivñbu na. ³ Coreóvaivñ yñ ñetñbecñva napriññre mi ñájiyede yñre boje dajocabecñva.

⁴ Ñbenita cñináro mi ñainore ãmeina jáivñ yñ. Quĩjino bajuta ññ mñ yñre caride. Mamarñmñre úteavñ mñ yñre pare mi úmei. Ñbenita caride dajocavñ mñ mi ñede yñre. ⁵ Caride ãññjacñ yñre javede mi pare ñe báquere. Chñori jarñvajacñ mi ãmeina teiyede. Aru oatñvajacñ mi ñaiyede, ñacñyñ yóre mi ñaiye báquere mamarñmñre mi coreóvaivñre yñre. Pare úteavñ mñ. Ñbenita que ñaiyñbecñ baru, ñbecñ bacñyñtu mñ yñre. Que baru mi yebai darĩ, mi pñoiñña tñoijarabore ñni, pñvacñyñtu dijarabore mñre jocarĩ.

6 'Ëbenita cūináro mi ðainore me jáivꝯ yꝯ, mi ãmeina jáiyede ina nicolaíta ãmicariyajubocavꝯ ne ðaiyede. Yꝯ máre ãmeina jáivꝯ ne ðaiyede.

7 'Caivꝯ me jápiajarã ñai Espíritu Santoi coyꝯiyede Jesúre jꝯ aipðeva cójijivaivꝯre: 'Ina mꝯjacavꝯ vainí tꝯivꝯre ãmenore jarꝯvarĩ ãicðjesꝯyꝯtu yꝯ Jꝯmenijicꝯi jioba coricacacꝯ jocꝯcꝯ jēidꝯare, arꝯre ðaijocꝯcꝯ dicꝯ ãmiá', arĩ coyꝯyꝯbe ñai Espíritu Santo", arĩ toivaicðjeame yꝯre.

Juan ãi toivacaino Esmirnacavꝯ Jesúre jꝯ aipðevare

(Ap 1.17; 20.14; 21.8; 22.13)

8 Bedióva cojedeca yópe áme yꝯre.

—Toivajacꝯ úre, ñai coreipðecꝯre Jesúre jꝯ aipðeva cójijivaivꝯre Esmirna ãmicariĩmaroi. Yópe arĩ, toivajacꝯ mꝯ: "Yópe arĩ, coyꝯibi ñai búyꝯ básꝯ aru yóbocacꝯ máre, ñai yaiyá básꝯ nasajañꝯ mácꝯ arꝯcꝯ cojedeca. Que baru cꝯvꝯ yꝯ cainꝯmꝯa.

9 Coreóvaivꝯ yꝯ mi ñájiyede yꝯre boje. Coreóvaivꝯ mꝯre cꝯve cꝯvabecꝯre máre. Ëbenita jáve ure cꝯve cꝯvanꝯ mꝯ Jꝯmenijicꝯi cꝯve méne. Aru coreóvaivꝯ yꝯ caiye iye ne ãmeina yávaiyede mi borore ina 'Judíovabu ñꝯja' ðbenina aivꝯre. Ëbenita judíova baju ãmema na. Qué Nora nárecabu Satanás jina. Aru cójijivaivꝯbu, memecarãjivꝯ úre.

10 'Jidꝯbejacꝯ mi ñájiquinore. Jájacꝯ. Ñai abujvai jabocꝯ bꝯore ðacꝯyꝯme arevꝯ mꝯjacavꝯre ãmeina teivꝯre jēni jacoĩñami, jári coreóvacꝯyꝯ mꝯje jꝯ aiyede yꝯre. Cairꝯcarꝯgꝯare paijãravꝯa baquiyéde ñájinajaramu mꝯja. Jꝯ ajacꝯ yꝯre pꝯ mi yaiyeta. Que teyꝯre, yꝯ bojedacꝯyꝯtu mꝯre me.

Mure cure đacuyumu jãravu cũiméjãravu baquinóre yáque.

11 'Caivũ me jápiajarã ñai Espíritu Santoi coyuyede Jesúre jũ aipõeva cójijivaivure: 'Ina mujacavu vainí tuivure ãmenore jarũvarĩ nũmenajarama toaboi cũiméboi', arĩ coyũyabe ñai Espíritu Santo", arĩ toivaicõjeame yure.

Juan ãi toivacaino Pérgamocavu Jesúre jũ aipõevare (Jn 6.48-50)

12 Bediõva cojedeca yóre áme yure.

—Toivajacu úre, ñai coreipõecure Jesúre jũ aipõeva cójijivaivure Pérgamo ãmicarĩĩmaroi. Yóre arĩ, toivajacu mũ: "Yóre arĩ, coyũibi ñai cãvacũ ive boaicarove caipũcarũravũa urũjidivede.

13 Coreõvaivũ yũ mi cũrõre. Mũ cũvũ nore Satanás ãi jaboteinore, ãi jaboteimara jẽneboi. Ubenita nore cãcãvacari, me jũ ayũbu mũ yure. ãnijãravũ bácarõ Satanás jina ne boarĩ jarũvaiye báquede Ántipas básure, dajocabeteavũ mi jũ aiyede yure. (Ñai Ántipas básũ coyũyũ barejáme yávaiyede jávene yurã pũ ne boarĩ jarũvaiyeta úre.) Boarĩ jarũvaima ã mácure no mi ãmaro, Satanái cũrõi.

14 'Ubenita arejĩe mi đaiyede ãmeina jáivũ yũ. Arevũ mujacavu cũrivũ đaiũvũbu yóre Balaam mácũ ãi bueiye báquere. Javede ñai Balaam mácũ majicarejaquemavũ Balac básure ãi ãmeina đare đaquiyere ayũ ina Israecavu básavure. Áicõjenejaquemavũ na mácavure ãiyede pẽpeimarare ne jíye báquede. Arũ ãmeina đaicõjenejaquemavũ na mácavure arevũque némarebũcãva ãmevũque máre. Nóre Balac básure đaicõjenejaquemavũ

Balaam mácsu. ¹⁵ Quédeca apenvu mujacavnu ðaivubv yópe ina nicolaíta ãmicuriyajubocavnu ne bueiyere.

¹⁶ 'Que barureca chñori jaruvajacv mi ãmeina teiyede. Aru oatuvajacv mi ðaiyede. Ubenita mi que ðaiyubedu, maumena dacuyumu yv mi yebai, ãdamatecuyv náre, ina Balaam mácsu ðaiyere ðaivure aru ina nicolaítava ne ðaiyere ðaivure máre, ive boaicarove etaiveque ji jjecamure jocarĩ.

¹⁷ 'Caivv me jápiajarã ñai Espiritu Santoi coyuyede Jesúre jv aipðeva cójijivaivure: 'Ina mujacavnu vainí tivvure ãmenore jarvvarĩ ãicðjecuyumu yv ãiye me cavarð mearo Jvmenijicv curðquede, iye ãiye yaveiyede ijãravvcavvure jocarĩ. Aru jícvuyumu náre coapa cñinájibo cãrajibo borijĩbore. Dijĩborã toivaino cvv cñináro ãmiá mamaro ãmiáre. Aru ina jacorvãjivv quévura coreóvarãjarama no ãmiáre. Apescv cvbecvbe coreóvayv no ãmiáre', arĩ coyvibi ñai Espiritu Santo", arĩ toivaicðjeame yvure.

Juan ãi toivacaino Tiatiracavnu Jesúre jv aipðevare (Mt 16.27)

¹⁸ Bediónva cojedeca yópe áme yvure.

—Toivajacv ãre, ñai coreipðescvure Jesúre jv aipðeva cójijivaivure Tiatira ãmicurĩmaroi. Yópe arĩ, toivajacv mv: "Yópe arĩ, coyvibi Jvmenijicv mácsu, ñai yacorvva cojididvva cvcv aru ãi cvboba máre cojidiba yópe tãure toaijide ðarĩburu yóbope.

¹⁹ Coreóvaivv yv mi ðainore. Aru mavjivv vcvvure yvure aru apvure máre, jv avvure yvure, memecavvure Jvmenijicvure, aru nariñvure mi ñájiyede máre. Coreóvaivv mi ðaino mearore. Mearo ðaivv mv

caride mamarũũ jũ ayũ yũre mi ðaino mácarõ
pũeno.

20 'Ubenita cũináro mi ðainore ãmeina jáivũ
yũ. Mũ jaetovabevũ nomióre ði ãmiá Jezabel. Õ
mũje jẽneboi 'Jũmenijicũi yávaiyede coyũcaipõecobu
yũ', ubenina aibico õ. Õi bueiyeque jũjovaibico
ina yũre memecaivare. Que baru ãmeina ðare
ðaibico náre aprevũque némarebũcũva ãmevũque.
Aru ãre ðaibico náre ãiyede pẽreimarare ne jíye
báquede máre. 21 Joe coreniduivũ yũ ði chĩori
oatũvacojiyere ayũ ði ðaiyede, ði jarũvacojiyere
ayũ náre ði ãmeina tede ðaiyede jarũvarĩ. Ubenita
oatũvaiyũbebico õ. 22 Que baru ñájine ðacũyũmu
õre pare. Aru ijimo macodóme õ, paraðo ði
parainoi. Aru ina õque ãmeina ðaivũ bácavũ
ne chĩori oatũvabedu ne ãmeina ðaiyede õpe,
paraicõjescũyũmu náre máre õpedeca, pare ne
ñájinajiyere ayũ. 23 Aru boarĩ jarũvacũyũmu
caivũ ina ði jũjovaimara mácavare, mamara
majũrórivare paivare.

'Que ðarĩburu caivũ Jesúre jũ aipõeva cójjivaivũ
coreóvarãjarama. Yũrecabu coreóvayũ caivũ
põevare caiye ne dápiaiye de aru caiye ne
uede máre. Que baru bojedacũyũmu mũjare
coapa yóre mũje ðaiye báquepedeca. 24 Ubenita
mũjacapũravũ Tiatiracavũ ðabevũ yóre ði
bueiyere. Coreóvaiyũbeevũ mũja iye Satanái majié
yaveiyede aprevũ ne ðaiyere. Cũbevũ apeno ji
ðaicõjeino mũjare copũ. 25 Quénora ðajarã yóre ji
coyũiyere ji yávaiye méne pũ ji copaidaiyeta.

26-27 'Ina mũjacavũ vainí tũivare ãmenore
jarũvarĩ aru ðaivũre yóre ji ũõpe pũ ne yaiyeta,

jabotede đacɥuɥmu náre cainoa joborđacavure iye parúeque yópe jipacɥi jabotede đaiye báquepe yure. Jabotenaɥarama náre parúeque. Que baru cainoa joborđacavɥ ne jɥ abedu, đarãjarama náre yópe jobojorogure boarĩ yavaiyere abođo tãuque đaiyoque. ²⁸ Aru cɥvare đacɥuɥmu náre ñai abiácorɥ p̃eõñɥ miadáre daiyede.

²⁹ 'Caivɥ me jápiajarã ñai Espíritu Santoi coyɥiyede Jesúre jɥ aip̃oeva cójjivaiɥure", arĩ toivaicđjeame yure.

3

Juan ñi toivacaino Sardicavɥ Jesúre jɥ aip̃oeware (Mt 10.32; 24.43-44; Lc 12.8, 39-40; Ap 16.15; 20.12)

¹ Bedióva cojedeca yópe áme yure.

—Toivajacɥ úre, ñai coreip̃oecure Jesúre jɥ aip̃oeva cójjivaiɥure Sardis ãmicarĩmaroi. Yópe arĩ, toivajacɥ mɥ: “Yópe arĩ, coyɥibi ñai daroyɥ Espíritu Santore Jesúre jɥ aivɥ ne cójjijĩamiai siete paĩĩmaroai aru cɥvacɥ ina siete paivɥ abiácovare máre. Coreóvaivɥ yɥ aipe đayure mure. Ëbenina arĩ, ‘Đayube Jũmenijicɥi arđpe ñi parúeque’, coyɥivɥbu mura. Ëbenita coateyɥ bajubu mɥ Jũmenijicure jarɥvarĩ. ² Jũracɥɥ, jabɥóvaɥ bɥojabevɥ mɥ mi memecaiyede jocarĩ Jũmenijicure. Que baru Jũmenijicɥ ãmeina jáimi mare. Que baru cãñape ãmejacɥ mɥ. P̃eno parure đarĩ jɥ are nure đajacɥ mívure ne ũmei, ina coatebevare cãreja Jũmenijicure jarɥvarĩ, ne coateni bíjabenajiyere ayɥ úre jarɥvarĩ. ³ Que baru arure nɥjacɥ caiye iye Jũmenijicɥi yávaiye méne ne bueiyyede mi jápaiye

báquede. Diede jápiarĩ, jũ arĩ, chĩori oatuvajacũ mi ðaiyede, jarũvacũyũ mi ãmeina teiyede. Ëbenita nópe mi ðabedu, dacũyũtu yũ mi yebai yópe ñavaipõescũ ãi daiyere. Aru ji ðaquinũmũre ye majibescũyũtu mũ.

⁴ Ëbenita obebejĩna curivũbu no Sardis ãmicurĩĩmaroi ãmene ðabevũ, yópe põeva docũtede ðabepe ne cuitótecajeare, ne ðaiye boje yópe Jũmenijicũi urõpe. Nárecabu dorãjivũ cuitótecajea boricajeare aru curãjivũ yũque. Que ðarãjarama me, ne napini coreiye boje Jũmenijicũi jíye báquede náre.

⁵ Ìna mũjacavũ vainí tũivũ ãmenore jarũvarĩ nápe paivũ cuitótecajea boricajeare dorãjarama. Ne ãmiá toivaino mácarõre ãnitucubo Jũmenijicũi paperatucubo, caivũ ina jãravũ cũiméjãravũ baquinóre cũvarãjivũ yũque ne ãmiáre toivaitucubore tũreni jarũvabescũyũtu yũ ne ãmiáre. Quénora, ‘Ji põevatamu na’, arĩ coyũcũyũtu jipacũi jãinore aru ãi ángeleva máre ne jãiyede.

⁶ ‘Caivũ me jápiajarã ñai Espiritu Santoi coyũiyede Jesúre jũ aipõeva cójjivaivũre’, arĩ toivaicõjeame yũre.

Juan ãi toivacaino Filadelfiacavũ Jesúre jũ aipõevare

(Ap 21.2)

⁷ Bedióva cojedeca yópe áme yũre.

—Toivajacũ áre, ñai coreipõescũre Jesúre jũ aipõeva cójjivaivũre Filadelfia ãmicurĩĩmaroi. Yópe arĩ, toivajacũ mũ: “Yópe arĩ, coyũibi ñai meacũ baju, memecayũ Jũmenijicũre, aru jãvene bueyũ máre. Ërecabe cũvacũ llavede, ñai jabocũ David

bácu jino mácarõre. Yópe p̄õescu voaiyere bieivede aru bieicõjemepe arevure divide, nopedeca ùi ðaicõjeiyede p̄õevare apede, ñame b̄hojabenama ðaicõjemevu náre diede. Aru yópe p̄õescu bieniburu yóbore divide máre, voaicõjemepe arevure divide, nopedeca ùi ðaicõjemene p̄õevare apede, ñame b̄hojabenama ðaicõjeivu náre diede. ⁸ Coreóvaivu yu aipe ðayure mure. Coreóvaivu yu obebeĩna mívu curivure memecarãjivure yure. Ju aivu mu ji yávaiyede. Aru 'Jesucristobe ji jabocu', ju arĩ soyuvu mu. Que baru jẽvari soyurĩ, yópe p̄õescu apesure ecoicõjeiyere jedevacobe bieivede voarĩ aru apesure bieicõjemepe divide, nopedeca mure memecaicõjeivu yure. Aru p̄õescu cubebi mure memecaicõjemeni majicu.

⁹ 'Soyuvu mure ne borore ina 'Judíovabu ñaja' aivure, ùbenita judíova baju ãmema na. Quénora Satanás jinatamu cójjivaivu memecarãjivu ãre. Náreca ñhatutare ðacnyumu yu mi cuboba yebai, ne coreóvarãjiyere ayu ji baju ucure mure. ¹⁰ Napivu mu mi ñájiyede yópe ji ðaicõjeiye báquere mure. Que baru jarĩ coresnyumu yu mure mi ñájine ðaiyede. Caivu ijãravacavu Jesucristore ju abevu ne ñájinajiye javvu náre. Ùbenita mure cadatecnyumu yu, mi ñájimequiye ayu iye ñájiiovaiyeque. ¹¹ Maumena dacnyumu yu. Ðajacu yópe mi bueiyepe ji yávaiye méne apesu ùi ìmequiyepe ayu mi bojede mure.

¹² 'Ina mujacavu vainí tuivure ãmenore jaruvarĩ epesnyumu jabova parurivava Jũmenijicu cãrami jĩvu yópe b̄sc̄porarua parure ðaiyepe cãramine. Aru etabenajarama na nore jocarĩ cainymua.

Aru toivacꝝꝝꝝꝝ ꝝꝝ nára Jūmenijicꝝꝝ āmiáre, aru Jūmenijicꝝꝝ ĩmaro āmiáre máre. No mamaro ĩmaro Jerusalén āmicꝝꝝꝝꝝꝝꝝ. Ĕmequiyebu cavarō mearo Jūmenijicꝝꝝ cꝝꝝꝝre jocarĩ. Aru toivacꝝꝝꝝꝝ nára ji āmiá mamarore máre.

¹³ 'Caivꝝꝝ me jápiajarā ñai Espíritu Santoi coꝝꝝiyede Jesúre jꝝ aipōeva cójijivaivꝝꝝre”, arĩ toivaicōjeame yꝝre.

Juan ãi toivacaino Laodiceacavꝝꝝ Jesúre jꝝ aipōevare

(Jn 1.3; 16.33; Col 1.15, 18; He 12.6; Ap 5.5)

¹⁴ Bediōva cojedeca yóre áme yꝝre.

—Toivajacꝝꝝ úre, ñai coreipōecꝝꝝre Jesúre jꝝ aipōeva cójijivaivꝝꝝre Laodicea āmicꝝꝝꝝꝝꝝꝝꝝ. Yóre arĩ, toivajacꝝꝝ mꝝ: “Yóre arĩ, coꝝꝝibi dajocabecꝝꝝva, ñai coꝝꝝꝝꝝ yávaiyede jávene Jūmenijicꝝꝝꝝ ꝝꝝ ne boarĩ jarꝝꝝvaiyeta úre. Ĕrecabe Jūmenijicꝝꝝꝝ caiyede cꝝꝝꝝꝝre ðaimꝝꝝ máꝝꝝ. ¹⁵ Coreóvaivꝝꝝ ꝝꝝ aipe ðayꝝre mare. Coreóvaivꝝꝝ ꝝꝝ maucꝝꝝvabecꝝꝝre yꝝre yóre jꝝꝝꝝteyꝝre. Aru coreóvaivꝝꝝ ꝝꝝ memecabecꝝꝝre mi ũmei yóre toaijiteyꝝre. Mꝝ jꝝ ayꝝꝝvacari yꝝre, majiéda quénora jꝝ ayꝝꝝbu. Yóre oco aviá ãi boiyequé toaijide ðaiocore ũꝝꝝꝝꝝꝝꝝꝝꝝ ꝝꝝ ꝝꝝꝝꝝre mi majiéda jꝝ aiyede yꝝre ꝝꝝꝝꝝ ꝝꝝ. Mi me jꝝ arĩ memecaru yꝝre, yóre toaijiteyꝝre meajebu. Mi jꝝ abeni maucꝝꝝvaru yꝝre, yóre jꝝꝝꝝteyꝝre, meamejebu. Ĕbenita mi jꝝ aiye boje yꝝre majiéda quénora, ꝝꝝꝝꝝno baju meameꝝꝝꝝ. Que baru coavajacꝝꝝ mi baju yꝝre jarꝝꝝvarĩ o memecajacꝝꝝ yꝝre mi ũmei. ¹⁶ Ĕbenita mi ðabe boje yóre ji ꝝꝝꝝꝝre majiéda toaijicꝝꝝꝝꝝꝝꝝ mꝝ. Que baru

jarɨvacɨyɨmu mɨre yɨre jocarĩ yópe ji jēcutuiyere oco majiéda toaijiede ji jiejecamure jocarĩ.

17 'Mácarũravɨ 'Ëre cɨve cɨvanɨ yɨ', arĩduivɨ mɨ. Aru 'Apejĩe ye jaɨbevɨ yɨre', arĩduivɨ mɨ. Aru 'Caiye cũináturɨ me nɨivɨ yɨre ji majié boje', arĩduivɨ mɨ. Ëbenita ye coreóvabescɨbu mɨ mi baju chĩoñɨre, yópe cõmaje ãrojascɨre, cɨve cɨvabescɨre, jãri eabescɨre, aru cuitótescɨje cɨvabescɨre máre. Yópe jãri eabescɨ ñi jãri eabere ijãravɨquede, nopredca majide eabevɨ mɨ Jãmenijiscɨ jiede. Aru yópe cuitótescɨje cɨvabescɨ ñi cɨyere, nopredca cɨyevɨ mɨ mi ãmeina teiye boje Jãmenijiscɨ jãinore. 18 Que baru majicayɨbu mɨre aipe ðaiye jaɨrõre mɨre. Yópe p̄descɨ bojedaiyere úrure mearo baju toaijiede ðaino mácarõre, mɨ jãve cɨve cɨvaiyɨcɨ baru, j̄jascɨ yɨre iye méne ji cɨvaede. Dinɨmɨ maquinóre jãve cɨvacɨyɨmu mɨ ɨrarõ méne Jãmenijiscɨ jiede. Aru yópe p̄descɨ ñni bojedaiyere cuitótescɨje boriscajede ñi doquiyepe ñi bajure cɨyoje tebecɨyɨ, yópe ãmeina teiyede joaimɨ máscɨre bájascɨ mɨ ji yaiye boje, cɨyoje tebecɨyɨ mi ãmeina teiye boje. Aru yópe p̄descɨ ñni bojedaiyere yaco taiyóiyede, ñi me jãri eaquiyepe ayɨ ñi epequiyepe, me járiarĩ adajascɨ iye bueiyede Jãmenijiscɨ yávaiyede, me majicɨyɨ diede. 19 Yɨrecabu coreóvare ðayɨ caivɨ ji ɨmarare ne ãmeina teiyede aru ñájine ðayɨ náre die boje máre. Que baru p̄eno baju ðaiyɨjascɨ Jãmenijiscɨ ɨrõre. Chĩori jarɨvajascɨ mi ãmeina teiyede. Aru oatɨvajascɨ mi ðaiyede.

20 'Jãjascɨ. Yópe p̄descɨ núscɨ cãrami bieĩñamine jedevai ecoiyɨcɨre, mautescɨyɨ diñamicavɨque, nopredca yɨ mauteiyɨvɨ m̄ique. Yópe ñi

órejaiyere diñamicavure, ne majinaiyere ayu sacare, aru ne voarãjiyere ayu bieivede, nopedeca mi coreóvaiyede yu mauteiyucare múque, mauteicõjejacu yure. Dinumtica jícu bájacu m. Mi mauteicõjeiyede yure múque, mautesuyumu múque. Aru yóre pðeva ne torojere cójijini ãivu, nopedeca me carãjaramu maja. Yu mi yóvaimu macuyumu. Aru m ji yóvaimu macuyumu.

²¹ 'Ina mujacavu vainí tãivure ãmenore jaruvarĩ dobaicõjesuyumu yáque jabocu ji dobarõ mearoi, ne jabotenaiyere ayu yáque. Quédeca vainí tãrejacacu yu ãmenore jaruvarĩ. Aru caride dohavu yu jirasque jabocu ãi dobarõ mearoi, jaboteyu áque.

²² 'Caivu me járiajarã ñai Espiritu Santoi couiyede Jesúre ju airðeva cójijivaivure", arĩ toivaicõjeame yure.

4

Juan ãi couino cavarõ mearocavu ne mearore jíyede Jãmenijicure

(Ap 1.4; 8.5; 11.19; 16.18)

¹ No yóboi jácacu yu cojedeca jedevacobe bieivede voaicobe bácarõre cavarõ mearo Jãmenijicui carõi ecoicobede. Járiacacu cojedeca iye yávainore, ji mamarumu járiaiye báquede bujiére yóre trompeta ãmicariyo jaruiyore jaruiyere. Ñai yáva yu couáme, yóre arĩ:

—Dajacu yo cavarõ mearoi. Mure jáðovacuyubu iye vaiquíye jaué yóbore, arĩ couáme yure.

² Dinumtiareca ñai Espiritu Santo dáriacõjeame yure. Jácacu cūináro jabocu dobarõ

mearore no cavarõ mearo Jūmenijicui cūrõi. Aru jācacu cūinācu dobacure noi. ³ Ñai dobacu noi yópe cūrajíboa pare bojecurijíboa cojidijíboape ārojacu cojiteame. Jaspe āmicurijíbo pare cojidijíbope aru cornalina āmicurijíbo jūaríjibope ārojacu cojiteame ũ. Aru jabocui dobarõ mearo tarabūteni náme cūteame. Ñai náme cojiteame yópe apebo cūrajíbo pare bojecurijíbo esmeralda āmicurijíbope. ⁴ Jabocui dobarõ mearo yebai apenoa jabovai dobarõa mearoa veinticuatro painoa yópe meatarabū dobarí jāpūrino mateávū. Aru die coapa dobateima veinticuatro paivū būcūva, doivū cuitótecajea boricajeare aru ne jipobū cūvateima úruque daitarabūare máre. ⁵ No jabocui dobarõ mearo coricacarõre jocarí yaroino, yávaino būjino, aru õpo tūino máre etavū. No jabocui dobarõ mearo coricacarõ jipocai cūteavū siete paivea cāmavea pēoivea cojiéque. Diedecabu ina siete paivū Jūmenijicui decova. ⁶ Aru no jabocui dobarõ mearo coricacarõ jipocai cūteavū apeda yópe jia ũrada jivarūpe paíya, ũbenita me jāri javaiyoiya bateávū diya.

No jabocui dobarõ mearo coricacarõ tarabūteni yóvaicūvaitōbūacarpūravūai cūteima yóvaicūvaivū arūrivū. Aru ina arūrivū cūteima yacorūa caipūcapūravūa jipocare aru yóbore máre. ⁷ Cūinācu nācacu yavi jūacūpe ārojateame. Apescu yópe oteivesūpe ārojateame. Apescu apūcū ũtūpe ārojateame ũi jiva. Aru apescu yópe míyavipe, águila āmicūcū vūyūpe, ārojateame. ⁸ Ina yóvaicūvaivū arūrivū cūvarivū seis paicavea ne caveá náre coapa. Aru cūvateima yacorūa caino ne caveái,

рӱеносарӱравӱи ару сӱчиносарӱравӱи мӱре.
 Јӱравӱге ару ӱнаmine мӱре дajосабевӱва уӱре айвӱ
 bateima:

Меасӱбе, меасӱбе, меасӱбе маје јабосӱ
 Јӱменijисӱ. Ёrecabe рагӱсӱ caivӱ рӱено.
 Ёrecabe сӱсӱ бӱсӱ јаведe, сӱсӱ caride, ару
 даcӱуӱ арејӱравӱ баquinӱге, айвӱ bateima
 на.

⁹ Ina арӱrivӱ mearore јivӱ, пуедаivӱ ару
 torojӱede јivӱ bateima ӱai доbacӱге no јабосӱ
 doбарӱ mearo coricacарӱi, ӱai сӱсӱге caivӱмӱа.

¹⁰ Ne нӱре даiyedeca, ina veinticuatro paivӱ
 бӱсӱва пуедаrӱ ӱнатutaima ёre доbacӱге no
 јабосӱ doбарӱ mearo coricacарӱi ёi јipocai.
 Mearore јiма ёre, сӱсӱге caivӱмӱа. Дӱvaima
 ne јipobӱ адaitarabӱare јабосӱ doбарӱ mearo
 јipocai. Ару уӱре аима ёre:

¹¹ Мӱ, ӱӱје јабосӱ Јӱменijисӱ, мӱrecabu caiyede
 сӱедayӱ бӱсӱ. Caiye iye mi сӱедaiye
 бӱаque сӱvӱ уӱре mi ӱrӱре. Que baru mi
 меасӱ baju boје, ӱӱје mearore јiye ару
 ӱӱје пуедаiye мӱре јавvӱ мӱге ару ӱӱје
 coreӱvarӱjiye mi рагӱede мӱре, арӱ соуӱима
 на.

5

*Juan ёi соуӱino iyoca паpеrауоса ёмӱјмӱriyoca
 сӱriӱiyocarӱ ару Cristorӱ, oveјajӱсӱге ne aimӱra,
 mӱre*

(Јн 1.29; 16.33; 1 Со 5.7; Ар 1.6; 3.21; 8.3; 20.6)

¹ Јӱсacӱ ӱai доbacӱге јабосӱ doбарӱ
 mearo coricacарӱra ёi рггӱ meарӱравӱсарггӱ
 сӱinӱyoca паpеrауоса ёмӱјмӱriyoca сӱriӱiyocare.

Cairucarpũravna toivaiyoca bateávũ. Aru diyoca jedeva tũrvai bieino mácarõ mateávũ yópe juturijoboyabea jãjariyabea siete paiyabeaque. ² Aru jãcacũ yũ cũinácũ ángele parucũre jẽniari jãñũre yávaino bũjinoque, yópe arĩ:

—¿Ñamema meacũ baju burarĩ majicũ iyabea siete paiyabea jãjariyabeare, voacũyũ iyoca cãriáiyocare? arĩ jẽniari jãme.

³ Ũbenita cũinácũ cũbeteame bũojarĩ voayũ diyabeare. Cavarõ mearocacũ cũbeteame. Ijãravucacũ cũbeteame. Aru yaivũ bácavũ ne curõcacũ máre cũbeteame. Cũinácũ cũbeteame bũojarĩ voayũ diyabeare, jãcũyũ diyocare. ⁴ Que baru yũcarpũravũ ocacũ pare, ne eabe boje cũinácũ meacũ bajure, ñi voaquiyere ayũ diyabeare, jãcũyũ diyocare. ⁵ Ũbenita cũinácũ ina veinticuatro paivũ bũcũvacacũ, yópe arĩ, coyũame yũre:

—Obejacũ mũ. Ñai parucũ Judá ãmicũriyajubocacũ león ãmicũcũ yavĩpe páyũ daibi. Ñai jabocũ David bácũi pãramecũ meacũ bajube ñ. Ũrecabe javede vainí tũyũ bácũ ãmenore jarũvarĩ. Que baru ñ macũyũme burarĩ bũojayũ iyabea siete paiyabea jãjariyabeare aru voarĩ bũojayũ diyoca cãriáiyocare, arĩ coyũame yũre.

⁶ Dinũmũ jãcacũ cũinácũ ovejãĩcũre no jabocũi dobarõ mearo coricacarõ yebai ina yóvaicũvaivũ arũrivũ aru ina veinticuatro paivũ bũcũva ne jẽneboi. Boarĩ jarũvaimũ mácũre ãrojacũvacari núteame ñ nore. Cũteame siete paijavaroa aru siete paidũa ñi yacorũa. Diedecabu ina siete paivũ jũmenijicũi decova ñi daroimara mácavũ cainoa joborõai. ⁷ Ñai ovejãĩcũ nũri

ĩame diyoca cãriáiyocare ñai dobacure ñi puru mearpũravucapurure jocarĩ. ⁸ Ɔi nore iyedeca, ina yóvaicuvaiuvu aruvuvu aru ina veinticuatro bucuvu máre pueđarĩ ñuatutaima ñai ovejajĩcui jipocai. Cuvateima biabeiboare arpa ãmicuriboare ne purui náre coapa. Aru cuvateima jorogua úruque đaidũare mumijue buididũare máre náre coapa. Jẽvari covurĩ diedecabu yóre Jãmenijicui pđeva ne boroteiyere paiye úque. ⁹ Aru yóre arĩ, yuriamma cũináro yuriamo mamarore:

Murecabu meacu baju. Que baru iyoca cãriáiyocare ñni, jãjariyabeare burarĩ buojaiuvu mu. Meacu bajubu, mre ne boarĩ jaruvaiye báque boje. Murecabu bojedayuvu bácu pđevare mi jiveque ne vainí turĩ ãmeina teiyede jaruvurĩ, Jãmenijicui pđeva marajiyépe ayu. Bojedarejaquemuvu mu náre, caiyajuboa pđeyajuboacavure, aru caicamua yávaicamucavure, cainoa ĩmaroacavure, aru caijaborđacavure máre. ¹⁰ Ereivuvu mu náre, ne jabotenajiyere ayu múque aru ne memecarãjiyere ayu majeracu Jãmenijicure sacerdotevare. Aru nárecabu jabotenajivuvu ijãravucavure, arĩ yuriamma na.

¹¹ Bedióva cojedeca jãcacu. Aru jãriacacu obedivuvu ángeleva ne yávaiyede. Jabocui dobarđ mearo coricacarđ tarabuteni ina yóvaicuvaiuvu aruvuvure aru ina veinticuatro paivuvu bucuvare máre ne dobarđa yóbore cãteima ina ángeleva, tarabuteni. Obedimillones baju bateima na. ¹² Aru yóre arĩ, codoboboima:

Ñai ovejajĩcu, ne boarĩ jaruvaimuvu mácuvacari,

meac̄u bajube. Que baru caiv̄ne mearore jíye jāv̄n̄u é̄re. Yópe ar̄i, soȳjar̄ari na: “É̄recabe caiye pāruéde c̄v̄nac̄u, aru caiye c̄ne upac̄u, caiyede coreóvaȳn̄u, aru caiyede ðaiye majic̄u máre”. Que baru caiv̄n̄u pueðajar̄ari é̄re, mearore jíjar̄ari é̄re, aru toroj̄uede jíjar̄ari é̄re máre, aima na.

¹³ Aru járiac̄u ȳn̄u obediv̄n̄u ȳn̄riaiv̄ne. Caiv̄n̄u cavarõ mearo J̄amenijic̄u c̄arõcav̄n̄u, aru caiv̄n̄u ij̄arav̄cav̄n̄u, caiv̄n̄u yaiv̄n̄u bácv̄n̄u ne c̄arõcav̄n̄u, aru caiv̄n̄u j̄ia ñradacav̄n̄u máre, caiv̄n̄u J̄amenijic̄u c̄ueðaimara ȳn̄riaima, yópe ar̄i:

—Ñai dobac̄ure jaboc̄u dobarõ mearo coricacarõra aru ñai ovejaj̄ic̄ure máre, caiv̄n̄u mearore jíñajarev̄n̄u, aru náre pueðar̄ajarev̄n̄u cain̄m̄na. Nárecabu p̄eno meara baju aru pāruv̄n̄u baju caiv̄n̄u p̄eno cain̄m̄na, ar̄i ȳn̄riaima ña.

¹⁴ Ina yóvaic̄v̄aiv̄n̄u ar̄uv̄n̄u, “Quédecabu”, aima na. Aru ina veinticuatro paiv̄n̄u buc̄v̄na ñ̄atutaima, mearore jíñajiv̄n̄u ñai c̄uc̄ure cain̄m̄na.

6

Juan ñi soȳino iye siete paiyabea j̄ajariyabear̄a

(Mt 24.29; Mr 13.24-25; Lc 21.25; 23.30; Ap 11.13; 16.18, 20)

¹ No yóbore, jác̄ac̄u Cristore, ovejaj̄ic̄u ne aim̄ne, buraȳne c̄uináyabede iye siete paiyabea j̄ajariyabeaqueda. Aru járiac̄u c̄uinác̄u ina ar̄uv̄n̄uc̄ac̄u aȳne ñi yávaino b̄ujinoque yópe õro t̄inore. Yópe ar̄i, “Dajac̄u”, áme ñ. ² Jác̄ac̄u c̄uinác̄u caballo boc̄ure. Ñai tubac̄u é̄ra c̄v̄nac̄u ñi

tēmutarabure ũi pũrũi. Jĩmu mateáme cũinátarabũ jĩrobũ adaitarabure yópe ne jĩyere ñai vainí tũyure. Etame vainí tũyũ arevure jocarĩ, aru vainí tũcũyũ máre.

³ Ñai ovejajĩcũ ũi buraiyede areyabe jãjariyabede, járiacacũ apescũ ina arũrivũcasũre, “Dajacũ” ayure. ⁴ Que aiyeda, etame apescũ caballo, jũacũ. Ñai tubacũ úra ãdamatede ðaicõjeimũ mateáme ijãravũcavũre, ne boarĩ jarũvarãjiyere ayũ ne baju. Que teni cãrijimenore cũiné ðaicõjeimũ mateáme. Cũvateame cũináve boaicarove ũmũjarivede.

⁵ No yóboi, ñai ovejajĩcũ ũi buraiyede areyabe jãjariyabede, járiacacũ apescũ ina arũrivũcasũre, “Dajacũ” ayure. Jãcascũ cũináscũ caballo ñemicũre. Ñai tubacũ úra cũvateame cũináro dũcũéde corevainore ũi pũrũi. ⁶ Járiacacũ areno yávainore yópe. Jápurateavũ ina yóvaicũvaivũ arũrivũ jẽnebore. Yópe arĩ, coyũávũ:

—Cũinákilo quénora trigo ãmicũe pãu ðaiye bojedarĩ eaino mávũ põescũ cũinájãravũre ũi memeiye báque bojeque. Aru yóbescũrikilos quénora cebada ãmicũe pãu ðaiye bojedarĩ eaino mávũ põescũ cũinájãravũre ũi memeiye báque bojeque. Ũbenita ãmedabejacũ olivo ãmicũricũ jẽidũa córore aru vino úyaicorore máre, arĩ coyũávũ.

⁷ No yóboi, ñai ovejajĩcũ ũi buraiyede areyabe jãjariyabede, járiacacũ apescũ ina arũrivũcasũre, “Dajacũ” ayure. ⁸ Jãcascũ cũináscũ caballo cãrajũmecũre. Ñai tubacũ úra Yaino ãmicũcũ. Aru ũi yóbore dáme cũináscũ, Toabo cũimébo ãmicũcũ. Boarĩ jarũvaicõjeimara mateima ina obedivũ põeva ijãravũcavũ. Caivũ ijãravũcavũ yópe

yóvaicuvaiuv yajuboa teni, yópe cūináyajubocavú boarĩ jaruvaiçõjeimara mateima na boainoque, aru ãvñéque, duica ijiéque, aru ãimara jijecurivúque máre.

⁹ No yóboi, ñai ovejajĩcú ñi buraiyede areyabe jãjariyabede, jãcacú arevú yaivú bácavú ne ũmene. Caivú ina boarĩ jaruvaimara mácavúre ne coyúye báque boje Jūmenijicú yávaiyede, ne ũmene jãcacú yú Jūmenijicúre jícaiyede juaiva cãchinoi. Dajocabevúva “Jãvemú” arĩ coyurejaquemavú Jesucristoi yávaiye méne. ¹⁰ Vñjié codoboborĩ, yópe aima:

—Mú, ññje jabocú, caivúre cõjeñú, meacú baju, aru jãveque coyuyúbu. ¿Joe baju corede ñacuyúñú mú ññjare “Boropateivúbu múja”, mi aiyeta ijãravúcaivúre Jesucristore jú abevúre? ¿Aru joe baju corede ñacuyúñú mú ññjare mi ñájine ñaiyeta náre ne boarĩ jaruvaiye báque boje ññjare? codoboborĩ aima na.

¹¹ Ina yaivú bácavú jímara mateima ne cuitótecajea boricajeare. Aru coyúimara mateima iye yávaiyede:

—Jabúóvajarã cãreja pú ne boarĩ jaruvaiyeta caivú ina mújevú memecaivúre Jūmenijicúre. Boarĩ jaruvaimara marajárama mújare, Jūmenijicú yávaiyede coyúye boje, jápiaima na.

¹² No yóboi, jãcacú ñai ovejajĩcú ñi buraiyede areyabe jãjariyabede. Pare cújivú caino joborõ. Avia ñemiteame yópe põeva ne doiyepe ñeminicajede, orãjivú yaivú bácavúre. Aru avia ñamicacú júacú bajura bateáme yópe jivepe. ¹³ Ina abiacova túima cavarõre jocarĩ, yópe jocúcu jéidúa túiyepe jocúcúre jocarĩ ũmevú pare jaruiyede. ¹⁴ No cavarõ

bíjavũ, yópe toivaiye báque bíjaiyere paperayocare cáriáriburu yóboi. Aru caicũa cãracũa, caiye jiaũa máre jarũvavũ die curõre jocarĩ. ¹⁵ Dinũmũre caivũ jabova, aru cõjeivũ, churaravai jabova, cũve cũvarivũ, parũrivũ, yebacavũ, aru yebacavũ ãmevũ máre dupinanũima cãracobeia jívuĩ aru cãracũa ẽracũa cãraboia jẽneboi máre. ¹⁶ Codoboborĩ órejaima cãracũa ẽracũare aru cãraboare máre, yópe arĩ:

—Tũjacũari ñũjare. Yavejacũari ñũjare ẽre jocarĩ, ñai dobacũre jabocũi dobarõ mearo coricacarõra, ẽi jãmequiyepe aino ñũjare. Yavejacũari ñũjare ẽre jocarĩ, ñai ovejajĩcũ jorojĩni jãñare. ¹⁷ Jave eaiũ ijãravũ parũrijãravũ, caivũ Jũmenijicũre ju abevũ ne ñãjjãravũ. Ñame bũojarĩ númenama náre corũ, ñai jabocũi dobarõ mearo coricacarõi dobacũre aru ñai ovejajĩcũre máre, arĩ codoboboima na, jidũrivũ.

7

Juan ẽi coyũino ina ciento cuarenta y cuatro mil paivũ Israecavũrã

¹ No yóboi, jãcacũ yóvaicũvaivũ ángelevare núrivũre maje curijoborõ turũvai yóvaicũvaitũrũva yebai na coara. Jaruicõjemeteima náre coara iye yóvaicũvaiye ẽmevũare ijãravũquede. Que teni jaruicõjemeteima joborõre corũ, jia ẽradare corũ, aru apesũ jocsũre corũ máre. ² Aru jãcacũ apesũ ángelede mũri dayũre aviá dainocapũravũre jocarĩ. Cũvateame ẽi rũrũ ñai Jũmenijicũ arũcũ ẽi jãdovare dainore ẽ jinare. Ñai ángele codoboboame, majicacũyũ apesũ yóvaicũvaivũ

ángelevare, ina Jūmenijicūi parūéde jímara mácvare, ne āmedare đarājiyepē ayu joborōre aru jia ɱradare máre. ³ Yópe arí, codoboboame:

—Āmedabejarā cāreja yo joborōre, jia ɱradare, aru jocɱɱare máre. Yéde āmedabejarā pɱ ññje jáđovaiye baquiyéta ina maje jabocɱ Jūmenijicure memecaivare ne tūtɱvarā náre coapa, jáđovarajivɱ náre ũ jinare, codoboborí áme ñai ángle.

⁴ Aru jápiacacɱ aipivɱ ina obedivɱ jáđovaimara mácvare ne tūtɱvarā Jūmenijicɱ jinape. Caiyajuboa doce paiyajuboa Israecavɱre jocarí ciento cuarenta y cuatro mil paivɱ bajo cúteimađa. ⁵ Judá bácɱi pāramenacavɱ doce mil paivɱ jáđovaimara mateimađa. Aru Rubén máɱi pāramenacavɱ doce mil paivɱ jáđovaimara mateimađa. Gad bácɱi pāramenacavɱ doce mil paivɱ jáđovaimara mateimađa. ⁶ Aser bácɱi pāramenacavɱ doce mil paivɱ jáđovaimara mateimađa. Neftalí bácɱi pāramenacavɱ doce mil paivɱ jáđovaimara mateimađa. Aru Manasés bácɱi pāramenacavɱ doce mil paivɱ jáđovaimara mateimađa. ⁷ Simeón máɱi pāramenacavɱ doce mil paivɱ jáđovaimara mateimađa. Leví bácɱi pāramenacavɱ doce mil paivɱ jáđovaimara mateimađa. Isacar bácɱi pāramenacavɱ doce mil paivɱ jáđovaimara mateimađa. ⁸ Aru Zabulón máɱi pāramenacavɱ doce mil paivɱ jáđovaimara mateimađa. José bácɱi pāramenacavɱ doce mil paivɱ jáđovaimara mateimađa. Aru Benjamín máɱi pāramenacavɱ doce mil paivɱ jáđovaimara mateimađa máre. Caivɱ ina jáđovaimara

Jūmenijicɥ jinape ciento cuarenta y cuatro mil paivɥ baju bateimada na.

Juan ñi coyɥino ina obedivɥ Jūmenijicɥ jina boricajeare doivɥrã

(Mt 24.1; Mr 13.19; Jn 1.29; 4.10; 7.37; 10.1-16; 1 Jn 1.7; Ap 21.4)

⁹ No yóboi, jácascɥ obedivɥ baju pðevare. Ne obedivɥ cɥe boje, ñame bɥojarĩ corevabejebu náre. Caijaborðacavɥ, aru caiyajuboa pðeyajuboacavɥ, caicamua yávaicamuacavɥ, aru caiĩmaroacavɥ máre cáteima na. Núteima no jabocɥi dobarð mearo coricacarð jipocai aru Cristo, ovejajĩcɥ ne aimɥ, ñi jipocai máre. Caivɥ ina doima ne cuitótecajea boricajeare. Aru ɥjmedɥa paiyede cɥvateima náre coapa ne pɥrɥái. ¹⁰ Yóre arĩ, bɥjié codoboboima: Maje jabocɥ Jūmenijicɥ, ñai dobacɥ jabocɥi dobarð mearo coricacarðra, meadayɥbe majare. Aru ñai ovejajĩcɥ máre meadayɥbe majare, aima na.

¹¹ Caivɥ ina ángeleva núrivɥ ina veinticuatro paivɥ bɥcɥva ne yóboi, ina yónaicɥvaivɥ apɥrivɥ ne yóboi, no jabocɥi dobarð mearo coricacarð yebai, mori tɥima ne jivare, mearore jínajivɥ Jūmenijicɥre. No jabocɥi dobarð mearo coricacarð jipocai mearore jíma Jūmenijicɥre. ¹² Yóre arĩ, mearore jíma úre:

Quédecabu. Maje jabocɥ Jūmenijicɥrecabe caivɥ ne mearore jíma, aru ne torojɥre ðaimɥ máre. Úrecabe caiyede coreóvayɥ. Caivɥ torojmede jíjarãri úre aru pueðajarãri úre. Úrecabe caiye parɥéde cɥvacɥ aru caiye méne ðaiye majicɥ máre cainɥmɥa. Quédecabu, aima na.

13 Aru cūináꝑ náꝑꝑꝑ, ina veinticuatro paivꝑ
bꝑꝑꝑꝑꝑꝑ, yóꝑe arĩ, jēniari jãme yꝑꝑe:

—¿Ñamema ina pōeva doivꝑ ne cuitótecajea bori-
cajeare? ¿Ãrocavꝑba na? jēniari jãme yꝑꝑe.

14 Yóꝑe arĩ, coꝑꝑꝑꝑ úꝑe:

—Mꝑ, ji jabosꝑ, majibevꝑ yꝑ. Mꝑrecabu
coreóꝑꝑꝑ náꝑe, aꝑꝑꝑ yꝑ.

Aru coꝑꝑꝑꝑe yꝑꝑe:

—Nárecabu ꝑꝑꝑꝑ báꝑꝑꝑ ne ñájiye báꝑꝑꝑe
ꝑꝑꝑꝑ ꝑꝑꝑꝑ ꝑꝑꝑ. Joaꝑꝑꝑꝑꝑ ne cuitótecajeare,
bore ðarãjivꝑ ðicajeare ñai ovejajĩꝑi jiveꝑꝑe.

15 Que baru núꝑꝑꝑꝑꝑ Jãmenijĩꝑi jabosꝑi dobarõ
mearo jipocai. Memecaivꝑꝑꝑ úꝑe ãi cūꝑꝑꝑi jivꝑi
jãꝑꝑꝑꝑe aru ñamine máꝑe. Ñai doꝑꝑꝑꝑi jabosꝑi
dobarõ mearo coricacarõra jãꝑi coreꝑꝑꝑꝑꝑe
náꝑe ãi ꝑꝑe boje náꝑꝑe. 16 Airĩꝑꝑꝑꝑ ñájimemama
na ãꝑꝑꝑꝑ. Aru airĩꝑꝑꝑꝑ cūĩñóꝑꝑꝑ náꝑe
máꝑe. Airĩꝑꝑꝑꝑ aviá bóꝑi ěꝑꝑꝑꝑe náꝑe. Aru
airĩꝑꝑꝑꝑ toaijino máꝑe cãrijovameꝑꝑ náꝑe. 17 Nóꝑe
baꝑꝑꝑꝑꝑꝑ ñai ovejajĩꝑi ꝑꝑꝑꝑi jabosꝑi dobarõ mearo
coricacarõ yebai doꝑꝑꝑꝑ ãi jãꝑi coreiye boje náꝑe.
Jipocateꝑꝑꝑꝑe náꝑe oꝑo aꝑꝑꝑe ðaiꝑꝑo ꝑĩꝑꝑꝑo
ꝑꝑꝑi. Tũꝑꝑꝑꝑꝑe caiye oride ne yacꝑꝑꝑꝑe. Aru
toroꝑꝑꝑe ðaꝑꝑꝑꝑe náꝑe cainꝑꝑꝑꝑ, arĩ coꝑꝑꝑꝑe
ñai bꝑꝑꝑꝑ yꝑꝑe.

8

Juan ãi coꝑꝑꝑꝑo ꝑinidꝑꝑꝑꝑe jãjariyabena
(Ap 5.8; 11.19; 16.18)

1 No yóboi Cristo, ovejajĩꝑi ne aimꝑ, burame
aꝑꝑꝑꝑe ꝑinidꝑꝑꝑꝑe jãjariyabede diyoca
cãriáiyocare jocarĩ. Ēi buraiyede diyabede, ye

yávaino jápurabeni, caivũ bi aima no cavarõ mearo Jãmenijicũi cãrõi coricaorare. ² Aru jácacũ ina siete paivũ ángeleva núrivure Jãmenijicũi jipocai. Jímara mateima siete paiyoa japuiyoare trompeta ãmicãriyoare náre coara. ³ Аресũ ángele dáme. Cuvateame ãi pũrũi cũináru jororu úruque ðaidure mumijũede adaidure. Darĩ, núteame Jãmenijicũre jícaiyede juaiva jipocai. Jímũ mateáme ũ ure mumijũede, ãi jícaquiyere ayũ caivũ Jãmenijicũi põeva ne boroteyede úque. Que teni jame diede Jãmenijicũre iva juaiva úruque ðaivarã Jãmenijicũ jabocũi dobarõ mearo jipocai. ⁴ Iye mumijũe ãiyede, bico mũavũ Jãmenijicũ jipocai ñai ángelei pũrũre jocarĩ. Mũavũ Jãmenijicũi põeva ne boroteyede úque. ⁵ Aru ñai ángele mũvari buiváme idũ jororũre toatũchia, ãi ñno mácarõre Jãmenijicũre jícaiyede juaivare jocarĩ. Buivárĩburu yóboi, ðavame didure joborõi. Ɛi ðavaiyede didure õpo tũavũ, yávaino bũjino jápurateavũ, yaroino cojiteavũ, aru joborõ máre cújavũ.

Juan ãi coyũino iye siete paiyoa japuiyoa trompeta ãmicãriyoarã

⁶ Dinũmũre ina siete paivũ ángeleva cũvarivũ siete paiyoa japuiyoare trompeta ãmicãriyoare meadaima, japurãjivũ diyoáre.

⁷ Cũinácsũ ángele nácsũ mamarũmũcsũ jaruáme mamarũmũ ãi japuiyore. Ɛi japuiyede, ocavũ jãjaro yópe cũrajiboare, aru toabo jiveque ocainore tũavũ joborõi. Yópe yóbecũe coavaiyere caino joborõre, cũináro iye yóbecũecarõ ãni bíjavũ. Caiye yóbecũricũa jocsũa cũrĩ, cũinácsũ ãni bíjavũ. Aru

yópe yóbescue coavaiyere caiye cōriá jūmenicōria máre, cūináro iye yóbescuecarō, ēni bíjavū.

⁸ Aru cūináscui yóbocasū ángele japuáme ũi japuiyore. Ũi japuiyede, cūináscū cūracū ũracūpe paicū, ēicū toaque dūvaicū mateávū jia ũradai. Yópe yóbescue coavaiyere caiya jia ũradare, cūináro iye yóbescuecarō jiveteavū. ⁹ Caivū yóbescūā arūrivū jia ũradacavū cūrivū, cūináscū yaiáme. Aru caiye yóbescūricūa jiađocūa ũracūa cūe, cūináscū bíjavū.

¹⁰ Aru pūcarāi yóbocasū ángele japuáme ũi japuiyore. Ũi japuiyede, cūináscū abiacorū ũracū uruū tūame yópe cāmavere cavarōre jocarī. Caiye yóbescūriya jia cūriyare, cūináđare tūame ũai abiacorū ũracū. Aru cainoa yóbescūā oco pīarōinoa cūřōare máre, cūinárore tūame ũ. ¹¹ Jūmesū āmicūteame ũai abiacorū. Yópe yóbescue coavaiyere caiye oco ũcuiocore, cūináro iye yóbescuecarō jūmeteavū. Obedivū pōeva yaima, ina ũcuivū bācavū die oco jūmene.

¹² Aru yóbescūāi yóbocasū ángele japuáme ũi japuiyore. Ũi japuiyede ũai aviá yóbescue coavaiyere ũre, cūinára iye yóbescuecarō āmedaino mateávū. Quédeca vaiávū ũai aviá ũamicacūre aru ina abiacovare máre. Cūináro ne yóbescuecarō āmedaino mateávū náre coapa. Que baru caivū ina yópe yóbescue coavaiyere náre, cūináro iye yóbescuecarō ũemiteavū náre coapa. Yóvaicūvaiora jāravūre ũai aviá bóbeteame. Aru yóvaicūvaiora ũamine ina ũamicavū máre pēometeima.

¹³ Aru jācascū cūináscū míyavipe ráyūre, águila āmicūcūre. Vūyū bateáme pare ũmūi, cavarō corica

bajui, aviá ñi curõi jãravu corica baji. Járiacacu ñi yópe ainore yávaino bñjinoque:

—Ãmeno bajutamu. Ina apevu yóbescuã ángeleva ne japurãjiyede ne japuiyoare ãmeno baju vaiquiye bu ijãravucavu Jesúre ju abevure, arĩ codoboboame ñ.

9

¹ Aru yóvaicuvaiñi yóbocacu ángele japuáme ñi japuiyore. Ñi japuiyede, jãcacu cñinácu ángele abiacorupe ãrojacu tuvu bácuve cavarõre jocarĩ pu joborõita. Jimu mateáme llavede, voacuvu ecoino ñmujuricobede abujuva ne napini coreinoi ecoinore. ² Ñai abiacoru voame no ñmujuricobe ecoinore. Ñi voaiyede nore, toabico etavã dicobede jocarĩ. Yópe toabo urarõ uruiyede bico urarõ etaiyepete bateávã die toabico. Aru die toabico ñemié ture ñávã aviá ñi boiyede aru ñmevure máre. ³ Aru no toabico jocarĩ mujuñuva darĩ ñmeima joborõita. Ina mujuñuva paruéde jimara mateima, dorenajivu yópe muriva joborõcavupe. ⁴ Ñmedaicõjememara mateima caiye cõriáre, caicua jocucure, aru caiye ape pñaiyede máre. Quénora ina jãdovamemara mácuve ne tãtavarã Jñmenijicu jinape quévura ñájine ñaicõjememara mateima ina mujuñuva. ⁵ Ñbenita boarĩ jaruvaicõjememara mateima ina ne dorenajimarare. Quénora ñájine ñaicõjememara mateima náre cñinárupe paiaviava baju. Ina ne doreimara ñájima yópe pñecui ñájiyepete muri doreiyede. ⁶ Ina ne doreimara ñájinajarama pare ñnijãravua baquiye de. Ne ñmei ñájiye boje, yaiyurãjarama na. Ñbenita yaino jñmequiye bu náre.

7 Ina mujuñuva ãrojateima yópe caballoya meadaimara mácanv boarãñvrajívape. Ne jipobv cãvateima náre coapa apede yópe jipobv adaitarabva úruque ðaitarabvape. Aru ne jiva náre coapa ãmvvai jívape ãrojateavã. 8 Ne poða náre coapa nomivai poðape ãrojateavã. Aru ne cõpiá máre león ãmicvcv ãimacv yavipe páyvai cõpiápe ãrojateavã. 9 Ne ñarebare cãvateima náre coapa apede yópe cūmaicajea tãucajeape paiyede. Ne caveá máre bñjiteavã yópe pðeva boarãñvñv jãturuicã caballovaque cúyavñv bñjiépe. 10 Ne pñcomua náre coapa muri pñcomupe ãrojateavã. Aru doreima yópe muri ñi doreiyere. Ne pñcomuaque ñájine ðarñ majiteima pðevare cūinárvvape paiaviava baju. 11 Ina mujuñuva ne jabocv cáteame. ð mateáme ñai ángele jãri coreyv dicobe ãmvjericobede. Hebreovai yávaicamuaque Abadón ãmicvbi. Aru griegovai yávaicamuaque Apolión ãmicvbi. Que aino pðevare, ñájine ðayv aiyvðtamu.

12 Que teiyede, cūináro ñájiovaino vaiávã. ðbenita pvcarða javv cãreja.

13 No yóboi, cūinárvvape pavñv yóbocacv ángele javuáme ñi javuiyore. ði javuiyede, járiacacv yv cūinácv ñi yávainore. No yávaino etavã Jūmenijicv jícayede juaiava úruque ðavare jocarñ. Diva Jūmenijicv jipocai cãrivai yóvaicvñvaitðvare jocarñ etavã no yávaino. 14 Yópe arñ, covvávã no yávaino ñai ángele ñi javuiyore cãvacv:

—Jodejavv ina yóvaicvñv ãngelevare bñoimara mácvvare jia vradã Éufrates ãmicvriya yebai, arñ covvávã.

15 Que baru ina yóvaicuvaiivn ángeleva jodeimara mateima. Meadaimara mácavn batequémavn, boarĭ jarvvarājivn obedivn pðeva ijāravvcavnre. Caivn yajubo svrivnpe yóbescvāque cūinácure boarĭ jarvvarājivn bateima na. Meadaimara mácavn batequémavn nópe đarājivnva cūináora beoiorare, cūinájārvn beoijārvnre, cūinácv aviá beoiaviare, aru cūinávjn beoivjvne máre.

16 Járiacacv yv aipivn churarava caballovarā tubarivn daivnre. Caivn ne obeno doscientos millones paivn cúteimada na.

17 Yópe decoboainope jācavv ina caballovare aru nára tubarivnre máre. Ne ñarebare svvateima náre coapa cūmaicajea tāvcajeare. Jūaro baju toape, jūmeno cavarðpe, aru svrajvmeno azufrepe máre jācavv yv ne cūmaicajeare. Ina caballova ne jipobva yópe león āmicvcv āimacv yavipe páyvĭ jipovvpe bateávĭ. Aru ne jĭjecamuare jocarĭ etavĭ toa, bico, aru azufrede máre.

18 Iye toa, bico, aru azufreque máre boarĭ jarvvaivna na obedivn pðeva ijāravvcavnre. Caivn yóbescvā svrivn, cūinácv nácacure boarĭ jarvvaivna ina caballova.

19 Ne boarĭ jarvvaiye parvé cúteavĭ ne jĭjecamui aru ne pĭcomui máre. Ne pĭcomua yópe āđavape bateávĭ. Ne pĭcomuaque cūima pðevare yópe āđavai cūiyepv, ijĭde đarājivn náre.

20 Caiye iye vainĭburu yóbore, ina pðeva ijāravvcavn yaibévn bācavn cāreja ye jarvvaiyvbateima na ne pĕpeimara mácavnre. Quénora dajocabeteima ne mearore jĭyede abujvare. Aru dajocabeteima ne mearore jĭyede pĕpeimara mácavnre. Ina pĕpeimara mácavn pðeva ne đaimara mácavnbu úruque, aru plataque,

bronzeque, c̄araboaque, aru joc̄uc̄uaque máre. Nárecabu yéde j̄arı majibev̄u aru járiar̄ı majibev̄u. Aru cuīv̄u máre b̄ujobema. ²¹ Aru ch̄ıomev̄u, ne āmeina teiyede jar̄uvaiyv̄bev̄u, oat̄uvabeteima ne đaiyede. Dajocabeteima ne boar̄ı jar̄uvaiyede p̄evare, ne yavié teiyede, ne āmeina đaiyede arev̄uque némareb̄uc̄uva āmev̄uque, aru ne ñavaiyede máre.

10

*Juan ñi soūıno ángelena ñai c̄v̄v̄ac̄v̄r̄ã qūıj̄iyoca
pap̄erayoca c̄arıáiyocare*

(Hch 4.24)

¹ No yóboi, j̄ãcac̄u ap̄esc̄u ángele pap̄uc̄ure, ěmeñ̄ure cavarõ mearo J̄amenij̄ic̄ı c̄urõre jocar̄ı. C̄ıináb̄o ocopenibo c̄ıtav̄u ĩre. C̄ıinác̄u náme c̄áteame ñi j̄ırob̄u p̄enoi. Ĭi j̄ıva p̄eóáv̄u yóre aviái p̄eıyere. Aru ñi ārađoa yóre edivea uruiyere toaque ārojae mateáv̄u. ² C̄v̄v̄ateame ñi p̄ıḡı c̄ıináyoca qūıj̄iyoca pap̄erayoca c̄arıáiyocare. Diyoca voaiyoca bácarõ mateáv̄u. Núteame ñi c̄v̄boba mearp̄ırav̄uc̄ac̄v̄bobaque j̄ıa ırađai aru ñi c̄v̄boba c̄ãcor̄ırav̄uc̄ac̄v̄bobaque jobor̄ı. ³ Codoboboame yávaino b̄ıj̄ınoque yóre león āmic̄uc̄u āımac̄u yavıpe páȳı codobobıyere. Ĭi codobobor̄ıburu yóbore, járiac̄uc̄u siete painoa õro t̄ınoare. ⁴ Őro t̄ır̄ıburu yóboi, toıvaj̄ıroc̄u batec̄ac̄u ne yávainore. Ĭbenita járiac̄uc̄u areno yávaino cavarõ mearo J̄amenij̄ic̄ı c̄urõre jocar̄ı. Yóre ar̄ı, soūıánv̄u yıre:

—No yávainore, siete painoa ðpo tainoa soyaino mácarðre mare toivabejasu mu. Yavejasu caivure jocarĩ ne soyaino mácarðre, arĩ soyávnũ yure.

⁵ Dinamure ñai ángele, ji jãimũ mácu núcuere jia uradaĩ aru joborõi máre, jãmúóame ùi purũ mearpũravũsarũgũre cavarð mearo Jũmenijicũ carõi. Aru yóre arĩ, soyáame:

⁶ —Jũmenijicũrecabe arũcu cainamũa. Úrecabe sædaũ báciu cavarðre aru caivũ cavarðsavũre aru caiye cavarðquede máre, aru joborðre aru caivũ joborðsavũre aru caiye joborðquede máre, aru jia uradare aru caivũ jia uradacavũre aru caiye jia uradaquede máre. Ñai Jũmenijicũ ðare ðajacũrĩ yóre ji aiyere: Napini corequiye cubeadeni. Jãravũ cũiquíyebu. ⁷ Quénora apescu ángele, ina siete paivũ pinidũcasũ, ùi japurĩ baiyede ùi japuiyore, Jũmenijicũ ðacũyũme yóre ùi dáriaiye báqueredeca. Ðacũyũme yóre ùi jãðovameno mácarðre jipocamia ùi soyũiye báquede ina ùi yávaiyede soyũsaipðeva mácavũ úre memecaivũ básavũre, arĩ soyáame ñai ángele.

⁸ Dinamure járiacacũ bedióva cojedeca no yávainore, ji járiaiye báquede cavarð mearo Jũmenijicũ carðre jocarĩ. Yóre arĩ, soyávnũ yure:

—Ícũnjacũ diyoca quĩjiyoca paperayoca cãriáiyoca voaiyocare ñai ángele núcu jia uradaĩ aru joborõi máre ùi purũre jocarĩ, arĩ soyávnũ yure.

⁹ Que baru ñai ángele yebai nũri jẽniacacũ, ùi jíquiyepe ayũ yure diyoca quĩjiyocare. Aru úsarũravũ áme yure:

—Iyocare ñni ãjacu. Jũmetequiyebu mi yaribui. Æbenita mi jijecamure mumicorope ĕmijũquiyebu, áme yũre.

¹⁰ Diyoca quĩjiyocare ĩcasu ũi pũũre jocarĩ. Aru ácasu yũ. Mumicoro ĕmijũere dápurateavũ ji jjecamure. Æbenita jãũóriburu yóboi jũmetevũ ji yaribũre. ¹¹ Dinũtũre soyũima yũre, yópe arĩ:

—Jãvũ mũre mi Jũmenijicui yávaiyede soyũcaquiyere cojedeca ina obedivũ ĩmaroacavũrã, aru pũeyajuboacavũrã, yávaiacamuacavũrã, aru jabovãrã máre, arĩ soyũima yũre.

11

*Juan ũi soyũino ina pũsarã soyũcaipũevãra
(Lc 21.24; Ap 6.12; 8.5; 13.5-7; 16.18-21; 17.8)*

¹ Maje jabocu jiame yũre cũinãdo corevaiyore yópe abojĩyore paiyore. Aru soyũáme yũre, yópe arĩ:

—Corevacũnjacu mũ Jũmenijicui cũramine, aru ũre jícaiyede juavare aru ina mearore jívũre ũre nore máre. ² Æbenita corevabejacu tãibũre Jũmenijicui cũrami jedevare, judíoiva ãnevũre jino mácarõre. Ina judíoiva ãnevũ bíjarorãjarama no ĩmaro Jũmenijicũ jinore cuarenta y dos paiaviava baju. ³ Aru yũ jarocũyũtu pũsarã ũmũvare, ne soyũsarãjiyere ayũ yũrã arevũre mil doscientos sesenta paijãravũa baju pũ arevũ náre boarĩ jarũvaiyeta. Ina pũsarã dorãjarama cuitótecajearo yópe pũeva ne doiyere orãjivũ yãivũ bácvũre, arĩ soyũáme yũre.

⁴ Ina pũsarã soyũcaivũ ũra, jẽvari soyũĩ nárecabu ĩcũá pũcasũa jocũcũa olivo ãmicũgicũa

ijāravḥsavḥi jabosḥ jipocarā cḥricḥape paivḥ. Aru jēvari soyḥrī nárecabu ijaraboa pḥsajaraboa pḥoibḥa tḥoijaraboa ijāravḥsavḥi jabosḥ jipocarā cḥrijaraboape paivḥ máre. ⁵ Ácḥ pḥescḥ ūi ḥájine ḥaiyḥrīduru náre, toa etarī ne jijecamure jocarī ēni bíjaroquiye bu ne mauvare. Que baru nópe yainájarama ḥname ḥájine ḥaiyḥrīduivḥ ina pḥsarāre. ⁶ Ina pḥsarā pḥrḥé cḥvarivḥbu ocabede ḥarī bḥojarājivḥ ne soyḥyedeca cāreja Jḥmenijicḥrā. Aru pḥrḥé cḥvarivḥbu jivetede ḥaivḥ bḥojarājivḥ oco pḥaróinoare. Aru duica ijie cḥre ḥaivḥ bḥojarājivḥbu máre ijāravḥsavḥre airino ne ḥrḥpe. ⁷ Ina pḥsarā ne bḥojaiyede ne soyḥiyede, ḥai āimacḥ jijescḥ ḥmescḥ mḥñḥ ūmḥjḥricobede jocarī āḥamatecḥyḥme náre. Āḥmateni, vainí tḥrī, boarī jarḥvacḥyḥme náre.

⁸ Yaivḥ bācavḥ ne bajuá báque cḥquiye bu ḥrarō ĩmarocamara, ne Jesucristore boarī jarḥvaiĩmaroi, ne pḥvaiye báquede ūre jocḥcḥjaravena. Diĩmarore pḥeva adama “Sodoma” aru “Egipto” máre, ne jāḥovarajiyere aivḥ aipe āmeno ārojarore no ĩmarore. ⁹ Cainoa ĩmarocavḥ, aru caiyajuboa pḥeyajubocavḥ, caicamua yávaicamucavḥ, aru caijaborḥocavḥ máre jārajarama ina yaivḥ bācavḥ ne bajuá báquede yóbecḥrijāravḥa corica bajureca. Yuarī jarḥvaiḥḥjemenajarama na ne bajuá báquede. ¹⁰ Ijāravḥsavḥ Jesucristore jḥ abevḥ torojḥrājarama ina pḥsarā ne yaiye boje. Ina pḥsarā Jḥmenijicḥi yávaiyede soyḥcḥairḥeva mácavḥ ne ḥájine ḥaiye báque boje pḥre ijāravḥsavḥ pḥevare, nácapḥravḥ torojḥve teni jíñajarama ne bojescḥbeda jíyede ne baju.

¹¹ Ëbenita yóbescurijãravna corica bajureca cãreja pore curĩburu yóboi, Jãmenijicũ náre nacovari yainore jarũvarĩ, arũre ðaquemavũ náre cojedeca. Que baru nasajaima ina rũcarã. Aru caivũ ina jãivũ básavũ nasajavũre cuicumaima pare.

¹² Dinũmũre ina rũcarã Jãmenijicũ yávaiyede couũcaipõeva járiaima areno yávainore bũjinoque, yóre ainore cavarõ mearo Jãmenijicũ curõre jocarĩ:

—Mũri dajarã yui, ávũ náre.

Ne mauvai jãiyedeca náre, mũri mũima ina rũcarã ocopeniboque rũ cavarõ mearo Jãmenijicũ curõita.

¹³ Aru dinũmũmiareca joborõ cújavũ pare. Yóre caipũcarũrepare paiye coavaiyere caino no ãmarore, cũináro iye caipũcarũrepare paiyecarõ bíjavũ. Aru siete mil baju põeva yaima no joborõ cújiye boje. Caivũ arevũ diĩmarocavũ arũrivũ cãreja cuicumaima pare aru mearore jíma ñai Jãmenijicũ cavarõ mearocacũre.

¹⁴ Que teniburu yóbore, rũcarõa ñãjiovainoa vaiávũ caride. Ëbenita cũináro javũ cãreja. Maumejiena vaiquíyebu no.

Juan ñi couũno siete ángeleva pinidũcacũ jaruiyena ñi jaruiyo trompeta ãmicũriyore

¹⁵ No yóboi, arescũ ángele, ina siete paivũ pinidũcacũ, jaruáme ñi jaruiyore. Ëi jaruiyede, yóre arĩ, couũima obedivũ cavarõ mearo Jãmenijicũ curõsavũ bũjiéque:

Caride maje jaboscũ Cristoque jaboteivũbu caivũ ijãravũsavũre. Aru úrecabe jabotecũyũ cainũmũa, arĩ couũima na.

16 Dinum̄re ina veinticuatro paiv̄u b̄uc̄va dobariv̄u jabovai dobarōa mearoai J̄menijic̄u jipocai joborōita mori tar̄i mearore jíma úre. 17 Que teni yópe ar̄i, soȳima:

M̄u, ñ̄je jabocu J̄menijic̄u, par̄uc̄u caiv̄u p̄eno, c̄uc̄u caride aru c̄uc̄u b̄ac̄u javede, toroj̄ede jív̄ubu m̄re. M̄recabu jaboteni búȳu caiv̄u p̄evare mi par̄é ureque. Que baru toroj̄ede jív̄ubu m̄re. 18 Eaiiv̄u yo j̄arav̄u mi j̄adovaij̄arav̄u mi joroj̄ini j̄aiyede p̄eva ne ãmeina teiye boje. Eaiiv̄u yo j̄arav̄u mi j̄ari corevaij̄arav̄u caiv̄u ina yaiv̄u b̄ac̄av̄ure ne ðaiye báquede. Que baru caiv̄u ij̄arav̄ucav̄u m̄re j̄u abev̄u j̄jateima pare. Caride eaiiv̄u yo j̄arav̄u mi bojedaij̄arav̄u p̄evare ne ðaiye báque bojede. Me bojedac̄uñ̄umu m̄u caiv̄u m̄re memecaiv̄ure, ina mi yávaiyede soȳucaip̄evare aru mi p̄evare, ina m̄re p̄uedaiv̄ure máre, qūj̄inare aru b̄uc̄vare máre. Aru bíjaroquijiv̄u m̄u caiv̄u ina ij̄arav̄ucav̄u arev̄ure ñ̄ajine ðaiv̄ure, ar̄i soȳima na.

19 No yóboi, J̄menijic̄u c̄rami, cavarō mearo ñ̄i cur̄oi cur̄iñ̄ami voav̄u. Nore j̄aino mateáv̄u ãnit̄ocu ina judíovai adait̄ocure iveá c̄ravea J̄menijic̄u “Yópe ðacac̄uȳumu ȳu m̄jare”, ñ̄i ar̄i toivaiye báque cur̄it̄ocure. Aru yaroino cojiteav̄u, yávaino b̄uj̄ino j̄ápurateav̄u, ðpo t̄av̄u, joborō cúj̄iav̄u, aru ocaino j̄ajaro yópe c̄rajiboape t̄av̄u máre.

*Juan ñi coyũino nomióra aru ãijuacũrã máre
(Lc 10.18; Jud 9)*

¹ No yóboi, cūináro jáđovaino ưrarõ jároteavũ cavarõi. Jároteaco cūináco nomió cūmaimo máco aviáque yópe cuitótecajede cūmaiyepe. Núteaco aviá ñamicacũ pũenora. Õi jipobũi cúteavũ jipobũ adaitarabũ doce paivũ abiácovaque. ² Micaco, jũedocũvacodo bateáco maumejiena. Que baru pare odo bateáco, ðre ijié boje. ³ Aru jácacũ. Apeno jáđovaino ưrarõ jároteavũ cavarõi. Jároteame cūinácu ãijuacũ ưracũ baju. Siete paibũa jipobũa cũcũ bateáme caipũcarũũare paijavaroaque. Cúteavũ ñi jipobũa coapa cūinátarabũ jipobũ adaitarabũ. ⁴ Ɣi pĩcomuque jabũboame obedivũ abiácovare cavarõre jocarĩ pũ joborõita. Caivũ yóbecũrã abiácova cũrivũ, cūinácuere jabũborĩ tũre đáme ñ joborõita. Ñai ãijuacũ mauteame ico nomió jipocai, ãcũyũ ði jũedocũvacojimũre mama põeteyũra. ⁵ Ico nomió jũedocũvateaco mamacũ ãmajicũre, jabotecũyũre caivũ põevare parũéque, yópe ñi cũvajũroere abodo tãuque đaiyore. Que baru ñame đabejebu yópe ñi cõjeiyepe. Ɣbenita ñai jũedocũ ñni pũvaimũ mateáme pũ Jũmenijicũ yebaita, jabocũi dobarõ mearõita. ⁶ Aru ico nomió dupini nũaco põecũbenoi, Jũmenijicũi ðre meadacaino mácarõi. Nore ãiye jĩmo macodóme õ mil doscientos sesenta paijãravũa baju.

⁷ No yóboi, ãđamateino mateávũ cavarõ mearo Jũmenijicũi cũrõi. Ángelevai jabocũ ñi ãmiá Miguel ñi Ángelevaque ãđamateame ñai ãijuacũre. Aru ñai ãijuacũ máre ñi Ángelevaque ãđamateniduame Miguejãre copũ. ⁸ Ɣbenita ãijuacũjãcapũravũ ye

vainí t̃beteima na, Miguejãcapũravure. Que baru ãijuacũjãre cavarõ mearo Jũmenijicũi cãrõre mauteicõjememara mateima na cãreja. ⁹ Que baru ñai ãijuacũ ɱracũ ne jaetovaimũ mateáme cavarõ mearo Jũmenijicũi cãrõre jocarĩ. Ɛrecabe ãñũ ãijuacũ javecasũ ɱi ãmiã Satanás, abujuvai jabocũ. Ɛrecabe jũjovayũ caivũ ijãravũcavure. Ɛ ɱi ángelevaque, nárecabu ɱi jaetovaimara mácavũ cavarõ mearo Jũmenijicũi cãrõre jocarĩ pũ joborõita.

¹⁰ Dinũmure járiacacũ apeno yávainore bũjinoque, yópe ainore cavarõ mearo Jũmenijicũi cãrõre jocarĩ:

—Caride jave eaiũ Jũmenijicũi meadãijãravũ põevare. Jũmenijicũ jãðovaimi ɱi parũéque ɱi jaboteiyede. Cristo máre jãðovaimi ɱi parũéde. Caride jaetovaimũme cavarõ mearo Jũmenijicũi cãrõre jocarĩ abujuvai jabocũ, ñai boro coyũrĩ adãipõecũ bácũ majevũ Jesucristore jũ aipõevare. Jipocamia ñai núcũ bateáme Jũmenijicũ jipocai, boro coyũrĩ adacũyũ náre jãravure aru ñamine máre. ¹¹ Cristo, ñai ovejajicũ ne aimũ, ɱi jive meiyे báqueque bojedarejaquemavũ majevũ Jesucristore jũ aipõevare ne ãmeina teiyede. Ne jũ aiyeque vainí tũyama ñai abujuvai jabocũre. Aru coyũima Jũmenijicũi yávaiyede dajocabevũva “Jãvemu” ne aiyede Jesucristoi yávaiye méne. Aru iye ne yávaiye méne coyũiyequе máre vainí tũyama ñai abujuvai jabocũre. Boarĩ jarũvarãjimaravacari ne nópe bueiye boje Cristo jiede, nácapũravũ buede nãivũ bateima ɱ jiede dajocabevũva. Que baru jecũbeni ne baju arũéde ijãravũi, jidũbevũva

napini coreima ne yainájinore. Que baru boro soyurĩ adaino cubevu náre soru caride. ¹² Que baru torojue cuquiyebu cavarõ mearo Jümenijicui curõi. Torojujarã mija cavarõ mearo Jümenijicui curõcavu. Ubenita pare chiorajarama ijãravucavu, ina joborõi curivu aru ina jia uradai curivu máre. Ñai abujuvai jabocu emeimi mije yebai jarayu baju, ñi coreóvaiye boje maumejiena ñájicuyure.

Nóre járiacacu yu.

¹³ Ñai ãijuacu ñi coreóvayede ñi baju ne jaetovaimu másure joborõita, cujuáme ico nomióre, matasure jueocuvaco bácore. ¹⁴ Ubenita õcapũravu jimo mateáco rucacavea, míyavipe águila ãmicucui caveáre, vucodo põecubenoí, Jümenijicui õre jino mácarõre õi curõita ãijuacure jocarĩ joaita. Nore ãiye jíye jauquiye bateávũ õre yóbecurijua aru areju corica bají. ¹⁵ Dinumure ñai ãijuacucapũravu jêcuturi japurĩ jaroáme urarõ ocore ñi jijecamure jocarĩ yóre jiare, õi maicojiyere arĩduyu õre, õi bíjacojiyere arĩduyu. ¹⁶ Ubenita yo joborõ cađateavũ õre. Yo joborõ járõóiyere đávũ iye urarõ ocore, ñai ãijuacui jêcuturi japurĩ jaroiye báquede. ¹⁷ Que baru ñai ãijuacu pare jiateyu õre, ãdamatecunname caivu arevu õi pãramenague soru. Nárecabu caivu ina ju aivu Jümenijicui đaicõjeiyede aru dajocabevuva soyuivu Jesús ñi yávaiyede jãvene ru arevu náre boarĩ jaruvaiyeta. ¹⁸ Aru ñai ãijuacu núscunname êracũra jia uradã êcarui.

13

*Juan ñi soyuino ina rucarã ãimara jijecurivurã
(Mt 24.24; 2 Ts 2.9-10; Ap 3.5; 17.3, 7-12)*

1 Dinamure jãcasu cũinácu ãme ãimacu jijecũcare mũri dayure jia uradare jocarĩ. Siete raibũa jipobũa cũcu bateáme caipũcarũgũare paijavaroaque. Cũteavũ ãi javarõa coapa cũinátarabũ jipobũ adaitarabũ aru ãi jipobũa coapa ãmiá ãmeãmiare toivainõ mácarõ. No ãmiá cojubeteavũ Jũmenijicũre. 2 Ñai ji jãimũ yópe ãrojateame: Yavipe ráyu bateáme ãi baju. Ɔi cũboba miei cũbobare bateávũ. Aru ãi jijecamu ãimacu jijecũcu león ãmicũcũi jijecamure bateávũ. Ñai ãijuacu jiaame ãi parũede ñai ãimacũre. Dobaicõjeame jabocũi dobarõ mearõra. Aru jaboteicõjeame úre obedivũ põevare. 3 Ñai ãimacũre, cũinábũ ãi jipobũacabũ yaivájũrorichuri bácarõ curõ ãrojateavũ. Ɔbenita no churi bácarõvacari paparĩ meateavũ. No churi meateinore jãivũvata, caivũ ijãravũcavũ Jesúre ju abevũ pare cuezumaima. Aru nũima na ñai ãimacu yóboi, ne ju aiye boje ãi bueiyede. 4 Coreóvaima na ñai ãijuacu jíyu básũre ãi parũede ñai ãimacũre. Que baru mearõre jíma ñai ãijuacũre. Aru mearõre jíma ñai ãimacũre máre. Yópe arĩ, mearõre jíma na:

—Arecũ cũbebi parũcu ñai ãimacũre ráyu. Ñame maucũvarĩ, ãdamateni vainí tũivũ bũojabenama úre, aima na.

5 Ñai ãimacu coyũicõjeimũ mateáme, “¿Meacu bárica yũ arevũ pũeno?” acũyu aru ãmeina yávacũyu Jũmenijicũre máre. Aru jaboteicõjeimũ mateáme cuarenta y dos paivaviava baju. 6 Que baru ãmeina yávame Jũmenijicũrã, aru ãi cũramina, aru caivũ ina cavarõ mearõ Jũmenijicũi curõi curivũrã máre. 7 ãdamateicõjeimũ mateáme Jũmenijicũi

põevare copu ùi vainí tuiyeta. Aru jaboteicõjeimu mateáme caiyajuboa põeyajuboacavure, aru caiĩmaroacavure, caicamua yávaicamuacavure, aru caijaborõacavure máre. ⁸ Ñai ãimacure mearore jínajarama caivũ ijãravũcavũ Jesúre jũ abevũ. Námu ne ãmiáre toivabemara mácavũ ãnitucubo paperatucuboi, caivũ ina jãravũ cũiméjãravũ baquinóre cẽvarãjivure ne ãmiáre toivaitucuboi. Ditucubo Cristo, ovejajĩcũ ne aimũ, ùi tucubobu. Ñai ovejajĩcũ ne boarĩ jarũvaimũ macũyũre Jũmenijicũ majidejaquemavũ ùi cũedaquiye jipocai ijãravure.

⁹ Caivũ me járiajarã. ¹⁰ Ina buoimara márãjivũ, jáve buoimara marajárama na. Aru ina boarĩ jarũvaimara márãjivũ, jáve boarĩ jarũvaimara marajárama na.

Que baru caivũ Jũmenijicũi põevare jáve ne napiye jaũquiye bu caiye ne ñájijede. Aru jáve ne jũ aiye jaũquiye bu náre dajocabevũva Jũmenijicũi coyũiye báquede ùi mearo ðacaquiye de náre.

¹¹ No yóboi, jáscacũ apescũ ãme ãimacũ jijescũcure mũri dayũre joborõre jocarĩ. Pũcarõa javaroa cẽvateame yóre ovejai javaroape. Ubenita yávame yóre ãijuacũi yávaiyere. ¹² Ñai ãimacũ jia urãðare jocarĩ dayũ básũ cẽvateame ure parũéde. Caiye ùi parũéde cẽvateame ñai ãimacũ joborõre jocarĩ dayũ básũ. Ñai jia urãðare dayũ básũi jáinoi ñai joborõre dayũ básũ jaboteame ure parũéque. Caivũ ijãravũcavũ Jesúre jũ abevũre mearore jíde ðáme ñai jia urãðare dayũ básũre, ñai churi meateino mácarõre cẽvacure. ¹³ Aru ure põeva ne ðarĩ majibede máre ðáme ù. Toabore jõðaicõjeame

cavarõre jocarĩ pũ joborõita caivũ põeva ne jãinoi. ¹⁴ Põeva ne ðarĩ majibede ðaicõjeimũ mateáme ã ñai jia uraðare ðayũ bÁCui jãinoi. Yópe ðarĩ jũjovame caivũ ijãravũcavũ Jesúre jũ abevũre. Ðaicõjeame náre, ne pẽreimũre ne pueðarãjiyere ayũ ñai ãimacũ apũcũre cãreja, buraimũ márcureca boaicaroveque. ¹⁵ Ne pẽreimũre ðarĩburu yóboi, ñai joborõre ðayũ bÁCũ ùmene jaruicõjeimũ mateáme pẽreimũre, yávayũ ùi bũojaquiyepe ayũ aru boarĩ jarũvaicõjeñũ ùi bũojaquiyepe ayũ caivũ ina mearore jíyũbevũre úre.

¹⁶ Toivaicõjeame caivũ põevare ne pũrũ mearpũravũrã o ne tãtũvarã. Quĩjinare aru bũcũvare máre, cũve cũvarivũre aru cũve cũvabevũre máre, yebacavũre aru yebacavũ ãnevũre máre, caivũre toivaicõjeame ù. ¹⁷ Ácũ põecũ cũvabecũ baru no toivainore, bojeðarĩ ñũ aru jĩni bojeðayũ máre bũojabeteame. No toivaino mateávũ ñai jia uraðare ðayũ bÁCui ãmiá o yo número ùi ãmiáque cũrõ. ¹⁸ Majié jaũvũ úre coreóvayũcũre nore. Ñai coreóvayũ corevajacũrĩ ñai ãme ãimacũ jijecũcũi número. Yo númerobu põecũi número. Yo númerobu seiscientos sesenta y seis.

14

*Juan ùi coyũino ina ciento cuarenta y cuatro mil
paivũ baju yũriaivũrã
(Stg 1.18; Ap 7.3)*

¹ No yóboi, jãcacũ cojedeca. Jãcacũ Cristore, ovejajĩcũ ne aimũ, núcũre Sión ãmicũricũ cãracũi. Aru úque cãteima obedivũ põeva, ciento cuarenta

y cuatro mil paivn̄ baju. Nárecabu c̄varivn̄ ñi ãmiäre aru jípac̄ni ãmiäre máre toivaino mácarõre ne t̄t̄varã náre coapa. ² Que teni járiacac̄u c̄ináro b̄jinore cavarõ mearo J̄menijic̄ni c̄rõre jocarĩ. Jápurateav̄u yóre c̄ratãc̄uve uratãc̄uve b̄jinore aru yóre õpo t̄ino r̄eno baju b̄jinore. Yóre obedivn̄ biabeiboare arpa ãmic̄riboare ne uraiye b̄jiépe jápurateav̄u no b̄jino. ³ Ina ciento cuarenta y cuatro mil paivn̄ baju p̄eva ȳriaima yo ȳriaino mamarore no jaboc̄ni dobarõ mearo coricacarõ jipoc̄ai, ina yóvaic̄vaivn̄ arurivn̄ aru ina veinticuatro paivn̄ b̄c̄va ne j̄ainoi. Ina ciento cuarenta y cuatro mil paivn̄ baju ij̄rav̄c̄avn̄ Cristoi meadaimara mác̄avn̄ quév̄ara ȳriarĩ majiteima no ȳriaino mamarore. Apesc̄u c̄bebi ȳriarĩ b̄ojayn̄ pore. ⁴ Inarecabu ãmetebevn̄ b̄c̄avn̄ nomivaque. Nomivaque c̄beteima na. Nárecabu n̄ivn̄ ñai ovejaj̄ic̄u yóboi ãri ñi n̄inoi. Nárecabu bojedaimara mác̄avn̄ caivn̄ ij̄rav̄c̄avn̄ j̄eneboi, j̄inajimara már̄ajivn̄ J̄menijic̄ure aru ñai ovejaj̄ic̄ure máre yóre j̄eid̄na mamar̄m̄u b̄c̄uid̄na r̄eno mear̄na jíyere. ⁵ Nárecabu ye boroc̄bevn̄ aru ye ãmeno c̄bev̄n̄ máre cain̄m̄na.

*Juan ñi coyn̄ino yóbec̄rã ángeleva ne coyn̄iyena
(Ap 10.6; 16.19; 18.2)*

⁶ No yóboi, j̄asc̄u apesc̄u ángele, v̄ayure pare ñm̄ni, cavarõ coric̄ai aviá ñi c̄rõi j̄rav̄n̄ corica bají. Coyn̄áme iye coyn̄iye c̄iméne cain̄m̄na caivn̄ ij̄rav̄c̄avn̄ ne járiaiyede. Coyn̄áme caijaborõac̄avn̄re, aru caiyajuboa p̄eyajuboac̄avn̄re, caic̄am̄na yávaic̄am̄nac̄avn̄re, aru caĩm̄aroac̄avn̄re máre. ⁷ Yóre arĩ, coyn̄áme yávaino b̄jinoque:

—Puedajarã Jãmenijicare. Mearore jïjarã úre ãi p̄eno majié boje. Eaiv̄a iora p̄evare ãi ñãjiovaquiora ne ãmeina teiye boje. Que baru mearore jïjarã ñai ðaȳa bácure cavarõre, aru joborõre, jia uraðare, aru oco p̄iaróinoare máre, arï coyúame ñai ángele.

⁸ Аресу ángele dáme ãi yóboi, yópe arï coyuȳa:

—Jave bíjaiv̄a no ïmaro urarõ Babilonia ãmicurõ. No ïmarocav̄a ne pare ãmeina ðaiye báque boje aru ne pare ãmeina ðare ðaiye báque boje caiv̄a ijãrav̄acav̄a Jesucristore j̄a abev̄ure caijaborõai, bíjare ðaimaramu na, arï coyúame ñai ángele.

⁹⁻¹⁰ Аресу ángele dáme ina p̄ucarã yóboi, yópe arï, yávaino b̄ujinoque coyúame:

—Pare ñãjinajarama caiv̄a ina mearore jív̄a ñai ãme ãimacu j̄ijecucu jia uraðare ðaȳa bácure aru ãi p̄ẽpeim̄ure máre, aru ina toivare ðaicõjeiv̄a ne tãtavarã náre coapa aru ne p̄urã máre ãi ãmiáque o ãi númeroque máre. Ne que ðaiye boje, Jãmenijicu pare joroj̄ini jãñ̄a náre, ñãjine ðacuȳame náre pare yópe ãi aiye báquepedeca. Que teni ðocuȳame náre azufre ãmicue tãu uruino jív̄ai, ãi ángeleva meara baju aru Cristo, ovejaj̄icu ne aim̄a, máre ne jãiyede.

¹¹ Ibo toabo náre ñãjiovaibore jocarï bico porï m̄aiv̄a cain̄m̄a. Que baru c̄iméquiye bu ne ñãjiye. Quénora jab̄óvabev̄va ñãjinajarama jãrav̄ure aru ñamine máre caiv̄a ina mearore jív̄a ñai jia uraðare ðaȳa bácure aru ãi p̄ẽpeim̄ure máre, aru ina toivare ðaicõjeiv̄a ne bajure ãi ãmiáque, arï coyúame ñai ángele.

¹² Que baru Jãmenijicai p̄õeva, ina j̄a aiv̄ure ãi ðaicõjeiyede aru j̄a aiv̄a Jesúre máre dajocabev̄va

ne jɛ aiyede úre cainɛmɛa, nácapũravure jãve ne nariye jaɛquiye bu ɛre ne ñájiyede.

¹³ Dinɛmɛre járiacacɛ cūináro yávainore cavarõ mearo Jãmenijicɛi cɛrõre jocarĩ. Yópe arĩ, coyuávũ yɛre:

—Yópe arĩ, toivajacɛ mɛ: “Caride aru cainɛmɛa torojɛrãjarama caiɛ yainájivɛ cɛrivɛ Jesucristoque cūináɛpe”, toivaicõjeame yɛre.

Aru ñai Espiritu Santo jɛ arĩ coyuáme:

—Jãvemu. Cūivá ne ñájiye. Quénora jabɛóvarãjarama. Dajocarãjarama ne pare memecaiyede. Aru cɛvarãjarama ne memecaino mácarõ boje méne, arĩ coyuáme ñai Espiritu Santo.

Juan ñi coyino Jãmenijicɛi ñaquinora ijãravɛcavɛre yópe põeva ne ñaiyepɛ ñajivɛ ne oteiye báquede

(Ap 19.15)

¹⁴ Dinɛmɛre jácacɛ cojedeca. Cúteavũ cūinábo ocoopenibo boribo. Aru diborã dobateame cūináɛ. Maja, põevape ãrojacɛ bateáme ñ. Cɛvateame cūinátarabɛ jipobɛ adaitarabɛ úruque ñaitarabɛre ñi jipobɛi. Aru ñayáme cūináve tãuve oteiyede buraive jɛɛcɛrivede ñi pɛrɛi. ¹⁵ Dinɛmɛre apɛcɛ ángele etame Jãmenijicɛi cãramine jocarĩ. Yópe arĩ, yávaino bɛjinoque coyuáme ñai dobacɛre ocoopeniborã:

—Jave eaiɛ iye oteiye jẽijãravɛ. Iye oteiye ijãravɛi bɛcɛiyebu. Que baru burarĩ ñjacɛ mɛ iye oteiye bɛcɛiyede, arĩ coyuáme ñai ángele.

¹⁶ Ɔi que aiyeda, ñai dobacɛ báɛ ocoopeniborã burarĩ ñame caiye iye oteiye bɛcɛiyede ijãravure jocarĩ.

17 No yóboi, apesca ángele etame Jūmenijicui cāramine jocarĩ no cavarõ mearo ñi cārõi. Ɛ máre cavateame cūináve tãuve jēidare buraive jevucarivede ñi purui. 18 Dinumure apesca ángele, ñai toare jãri coreya, etame Jūmenijicure jícaiyede juaivare jocarĩ. Yópe arĩ, yávaino bujinoque coyáame ñai ángele ive tãuve oteiyede buraive jevucarivede cavacare:

—Iboá vino úyaiboa ijãravocaboa ñemiboabu caride. Que baru burarĩ ĩjacu m̄i boá vino úyaiboa ñemiboare, arĩ coyáame ñai ángele.

19 Ɛi que aiyeda, ñai ángele ive tãuve oteiyede buraive jevucarivede cavacu burarĩ ĩame caiboa iboáre némure vino úyaimure jocarĩ. Burarĩ ĩniburu yóboi, davame iboáre pipoino jívu. Yópe darĩ Jūmenijicu, pare jorojĩni jãñu, ñájine dacuyume obediv̄u p̄evare, ne ãmeina teiye boje. Que aiyrõtamu no. 20 Yópe vino úyaiboare pipoicorore yuaiyere, nopedeca Jūmenijicui ñájine ñaimara ñájima ĩmaro jedevai. Aru ne jive etaiyede yuarĩ yabovaiyere n̄av̄u p̄u trescientos paikilometros joaita aru eav̄u caballovare cõjeimeita.

15

Juan ñi coyino iye siete paiye ñájiovaiye yóboquede

1 Dinumure jãcacu apeno jãðovaino urarõre cavarõi. Cucumacacu ji jāiyede nore. Cúteima siete paiv̄u ángeleva cavariv̄u náre coapa siete paiye ñájiovaiye yóboquede. Iye siete paiye ñájiovaiye vainĩburu yóboi, Jūmenijicu ye ñájine ñabecube p̄evare cojedeca. Iye siete paiye ñájiovaiyeque

Jūmenijicū bhojacūyume ũi jādovaiyede ũi jorojīni jāiyede.

² Aru jācacū apedare yópe jia urada jivarupe ũbenita me jāri javaiyoiya bateávũ. Aru toaque jīvainope ārojateavũ diya jívai. Diya ēcarai núteima ina vainí tūivũ bācavũ űai āme āimacū jījecūcū jia uradare dayũ bācure. Vainí tūima ũre ne mearore jíbe báque boje ũre aru ũi pēpeimure máre. Vainí tūima ũre ne toivaicōjeme máque boje ne bajurā yo número ũi āmiáque curōre. Ina vainí tūivũ bācavũ curateima biabeiboare arpa āmicuriboare, Jūmenijicūi jíboare, ne purai curarivũ náre coapa. ³ Yūriaima na yo yūriaino Moisés bācū Jūmenijicure memecayũ bācūi yūriaino mácarōre aru Cristo, ovejajīcū ne aimũ, ũi yūriainore máre. Yópe arī, yūriaima na:

Mũ, űije jabocū Jūmenijicū, paracū caivũ pūeno, caiye mi ũaiye ũrebu aru cuavaiyebu máre. Mũ jaboteyũbu caivũ pōevare, caijaborōacavũre. Caiye mi ũaiye mému aru jāvemũ máre. ⁴ Mũ, űije jabocū, caivũ pōeva pueđarājaramũ űija mure jāve. Caivũ pōeva mearore jīnajararamũ űija mure jāve. Mũ cūinācurabũ meacū. Caivũ pōeva caijaborōacavũ mure mearore jīnadarājarama ne jāiye boje mi ũaiye méne, arī yūriaima na.

⁵ No yóboi, jācacū Jūmenijicūi cūramine, cavarō mearo ũi curōi curiñamine voaiñamine. Diñamimũ iveá curavea Jūmenijicūi ũaicōjeiyeque epeiñami.

⁶ Dinũmure ina siete pavũ ángeleva curarivũ náre coapa iye siete paiye űājiovaiyede etaima diñamine

jocarĩ. Doima ne cuitótecajea docꝛꝛꝛbecajea, cojidicajeare, boricajea lino ãmicꝛricajeare. Aru bꝛoima jãrióicãva úruque ðaicãvare ne ñareba cūinátꝛꝛ baji. ⁷ Aru cūinácꝛꝛ ina yóvaicꝛvaivꝛꝛ apꝛivꝛcacꝛꝛ jiamе ina siete paivꝛꝛ ángelevare siete paidꝛꝛa jororꝛa úruque ðaidꝛꝛare náre coapa. Didꝛꝛá jívnĩ cãteavũ iye Jũmenijicꝛꝛi ñájiovaquiye pðevare, ãi jorojĩni jãiye boje ne ãmeina teiyede. Ñai Jũmenijicꝛꝛ cꝛbi cainꝛꝛmꝛꝛa. ⁸ Aru Jũmenijicꝛꝛ meacꝛꝛ ãi cꝛe boje, aru ãi parꝛé cꝛvae boje máre, bico porĩ mꝛri buiávũ diñami ãi cũramine. Que baru ñame bꝛojabeteima ecoivꝛꝛ diñami Jũmenijicꝛꝛi cũramine pꝛ ne bꝛojaiyeta iye siete paiye ñájiovaiyede ina siete paivꝛꝛ ángeleva ne davarãjijede.

16

*Juan ãi coꝛꝛino idꝛꝛá jororꝛarã ñájiovaiyeque
(Mt 24.43-44; Lc 12.39-40; Ap 3.3; 6.14; 8.5;
11.13, 19; 14.10)*

¹ Dinꝛꝛmꝛꝛe járiacacꝛꝛ apeno yávaino bꝛjino etaiyede Jũmenijicꝛꝛi cũramine jocarĩ. Bꝛjitéque yópe arĩ, coꝛꝛávũ ina siete paivꝛꝛ ángelevare.

—Idꝛꝛá siete paidꝛꝛa jororꝛa mꝛje cꝛvaridꝛꝛaquede jayuárĩ jebenanꝛjara mꝛja ijãravꝛi. Jũmenijicꝛꝛ ñájine ðacꝛꝛꝛme ijãravꝛcavꝛꝛ Jesucristore jꝛ abevꝛre iye siete paiye ñájiovaiyede ãi jorojĩni jãiye boje ne ãmeina teiyede, arĩ coꝛꝛávũ.

² Que arĩburu yóboi, cūinácꝛꝛ ángele, nácacꝛꝛ mamarꝛmꝛꝛcꝛꝛ, jayuárĩ jebecꝛꝛꝛame ãi jororꝛi cꝛe báquede joborõi. Ëi que ðaiyede, obedivꝛꝛ pðevare etavũ churiá ãmechuria. Caivꝛꝛ ina toivaicõjeivꝛꝛ bácvꝛre ne bajurã ñai ãme

ãimacũ jijecũcũ jia ¼raðare jocarĩ dayũ bÁCui toivaiyequede aru mearore jívũ bÁCavũre ùi pĕreimũre máre etavũ náre churiá ãmechuria aru ãmeina ijié máre.

³ Aru cŭinÁCui yÓbocacũ ángele jayuárĩ jebeáme ùi jororũquede jia ¼raðai. Ți que ðaiyede, caiye oco jia ¼raðare jiveteavũ yÓpe yaiyá bÁCui jivepe. Aru caivũ ina arũrivũ cũrivũ jia ¼raðai yaima na.

⁴ Aru pȕsarãi yÓbocacũ ángele jayuárĩ jebeáme ùi jororũquede caiye jiare aru cainoa oco pĕapÓinoare máre. Ți que ðaiyede caiye iye oco máre jiveteavũ.

⁵ Dinũmũre járiacacũ apescũ ángelede, ñai ocore jãri coreyũre, yÓpe arĩ coyũyũre:

—Mũ, Jũmenijicũ meascũ baju, cũcũ caride aru cũcũ bÁCui javede, mi yÓpe ñájine ðaiye báque pĕevare métamu caride. ⁶ Ne boarĩ jarũvaiye báque boje mi pĕeva mácavũre aru mi yávaiyede coyũcaipĕeva mácavũre máre, ne jivede mene ðaiye báque boje ne ñájiye métamu. Que baru caride mũrecabu bojeðayũ náre, ne nópe ðaiye báque boje. Mũrecabu ũcure ðayũ náre jivede yÓpe náre jauépe, arĩ coyũáme ñai ángele.

⁷ Dinũmũre járiacacũ cojedeca apeno yávaino jápuraede Jũmenijicũre jícaiye juaivare jocarĩ. YÓpe arĩ, coyũávũ:

—Mũ, ñũje jabocũ Jũmenijicũ, parũcũ caivũ pũeno, mi ñájine ðaiye pĕevare mému aru jãvemũ máre, arĩ coyũávũ.

⁸ Aru yÓbecũrãi yÓbocacũ ángele jayuárĩ jebeáme ùi jororũquede aviárã. Ți que ðaiyede, ñai aviá bÓrĩ, ĕni, juaicõjeimũ mateáme pĕevare yÓpe toa ĕiyepe. ⁹ Ți ¼rarõ ĕiye boje, caivũ

põeva ijãravacavũ Jesucristore jũ abevũ juaimara mateima na. Ubenita juaimara mácavãvacari, chĩomevũ ne ãmeina teiyede oatãvabeteima na ne ðaiyede. Aru ye mearore jĩbeteima na Jũmenijicũre máre. Quénora pũeno baju ãmeina yávare nũima Jũmenijicũre, ñai parãéde cãvacũ ðayare iye ñájiovaiyede.

10 Aru yóvaicãvaivũ yóbocacũ ángele jayuárĩ jebeáme ãi jororãquede ñai ãme ãimacũ jijecũcũ jia ãradare jocarĩ dayũ bácũ jabocũ dobarõ mearora. Uí que ðaiyede ñemié tãvã caino ñai ãimacũ ãi jaboteinore. Aru caivũ ãi jaboteimara cũivũ bateima ne baju ne jemedoare, pare ne ñájiye boje. 11 Ubenita ñájivãvacari aru ãmechuriare cãvarivãvacari, ðajocabeteima ne ãmeina ðaiyede. Quénora ne ñájiye boje aru ne churiáre cãvae boje máre pũeno baju ãmeina yávare nũima Jũmenijicũre, cavarõ mearocacũre.

12 Aru cũinãpũãpe paivũ yóbocacũ ángele jayuárĩ jebeáme ãi jororãquede iya Éufrates ãmicuriya jia ãradarã. Uí que ðaiyede, diya jia poroávũ, ina aviá dainocavũ jabova ne jatarãjiyere aino diyare. 13 Dinũmũre jãcacũ yóbecũrã abujuvare yópe momavape ãrojarivũre. Cũinácũ abujucũ etame ñai ãijuacũ ãi jijecamure jocarĩ. Apesũ etame ñai ãme ãimacũ jijecũcũ jia ãradare jocarĩ dayũ bácũ ãi jijecamure jocarĩ. Aru apesũ etame ñai Jũmenijicũ yávaiyede couũcaipõescũpe teyũ, borocũede couũyũ, ãi jijecamure jocarĩ. 14 Ina abujuva põeva ne ðarĩ majibede ðaiye majiteima na. Etaivũ bateima cójjovarãnãrajivũ caivũ ijãravacavũ jabovare,

ne ãdamatenajiyere aivũ Jũmenijicũque, ñai parũcũre caivũ rũeno, ãnijãravũ, ñi pũevare rũeno baju ñãjiovare bũojaquijãravũ baquinóre, ne ãmeina teiye báque boje. ¹⁵ Yóre arĩ, coũhãme Jesucristo:

—Mũje yebai dacũyũtu mũje majibedeca yóre ñavaipũescũ daiyere cũrami upascũ majibedeca. Torojuũcũyũte ñai arũcũ jãri coreyũ yũre. Aru yóre pũescũ meadaiyere ñi cuitótecajede cũyoje tebecũyũ ñi cuitótecaje cũbe boje, nopedeca torojuũcũyũte ñai meadayũ ñi ðaiyede cũyoje tebecũyũ ji daiyede, áme Jesucristo.

¹⁶ Ina jabova, abujuva ne cójjiovaimara, cójjijima na areno cũrõi, hebreovai yávaicamuaque Armagedón ãmicũrõi.

¹⁷ Aru apescũ ángele, ina siete paivũ pinidũcascũ, jayuárĩ jebeáme ñi jororũquede ñmevũã. Ñi que ðaiyede etavũ areno yávaino bũjinoque no jabocũ dobarõ mearo coricacarõ yebai Jũmenijicũ cũramine jocarĩ. Yóre arĩ, coũhãvũ:

—Quénoramu, arĩ coũhãvũ.

¹⁸ Dinũmũmia yaroino cojiteavũ, yávaino bũjinoque jápurateavũ, õpo tãavũ, aru urarõ joborõ cújjavũ máre. No joborõ cújino ãmeno mateávũ cainoa arenoa joborõ cújinoa rũeno, Jũmenijicũ pũevare cũedainũmũ mácarõmiata. ¹⁹ Que teni no urãmaro mácarõre bururĩ, bururĩ yóbecũrõcarõape mauteavũ no mácarõ. Caiye ñmaroa ijãravũque bíjainoa mateávũ. Aru Jũmenijicũ ãrũtequemavũ no ñmaro urarõ Babilonia ãmicũrõre. Que baru bojedame nócavũre ne ãmeina ðaiye boje. Pare jorojĩũ, ñãjine ðáme náre pare. ²⁰ Caiye jjavũa aru caicũa cũracũa máre bíjavũ. ²¹ Aru cavarõre jocarĩ

tɯavũ ocaino jãjaro ɯrarõ baju yópe cãraboape. Diboá coapa cuarenta paikilos dɯcɯriboa bateávũ. Tɯavũ pðevara, ijãravɯcavɯ Jesucristore jɯ abevɯre. Ƴbenita nácapũravɯ, ñájivɯvacari diboá tuiye boje, pɯeno ãmeina yávare nɯima na Jãmenijicɯre, iye ñájiovaiye pare ñájine ðaiye boje náre.

17

*Juan ãi coyɯino ico nomió ãmeco baju ði ñájiyena
(Ap 3.5; 11.7; 13.1, 8; 19.16)*

¹ No yóboi, cũinácɯ ina siete paivɯ ángeleva idɯá siete paidɯa jorogɯare cɯvarivɯ básavɯcascɯ coyɯcudame yɯre. Yópe arĩ, coyɯáme:

—Dajascɯ. Jãðovacɯyɯbu mure aipe ñájicodore ico nomió ði bajure bojedado ɯmɯvare ɯrarõ ãmenore ðacoðo náque. Ƴrecabe dobaco obediya jia pɯenora. ² Caivɯ ina jabova ijãravɯcavɯ ði ðaiyepedeca ðaiyɯrivɯ bateima, yópe ne ãmeina ðájɯroepe ðque. Jãmenijicɯ jiede ɯbeteima. Yópe ði pacotede ðájɯroepe ijãravɯcavɯ Jesucristore jɯ abevɯre aru yópe ði ãmeina ðare ðájɯroepe náre máre, popedeca náre pare baju ãmeina ðaiyɯre ðáco õ. Que baru náre ãmeina ðare ðáco õ, áme ñai ángele.

³ Dinɯmɯre ñai Espíritu Santo jáicõjeame yɯre. Que teiyede ñai ángele nɯvame yɯre pðecɯbenoi. Noi jãcacɯ cũináco nomióre. Ƴ tubaco bateáco ãme ãimascɯ jijecɯcɯ jũacurã. Ƴi baju caibaju toivaino mateávũ ãmiá ãmeina yávaiãmiaque Jãmenijicɯre copɯ. Siete paibɯa jipobɯa cúteame caipɯcapɯɯape paijavaroaque. ⁴Ico nomió doaco bateáco ði cuiótocaje jũaricaje aru ñemijuaricajede.

Õi bajure meatedo báco bateáco úruque, aru quĩjiboa cūrajiboa cojidijĩboa bojecurijĩboaque aru perla āmicurijĩboaque máre. Cuvateaco õi puruĩ cūináru jororu úruque daidure. Didu jívure buiávũ caiye āmeina dāiye, aru caiye õi bajuque p̄eno āmene dāiye báque máre. ⁵ Õi tūtavarã toivaino cūteavũ cūináro āmiá: “No urarõ ĩmaro āmiá Babilonia aino, yópe aiyurõ mateávũ no. Caivũ ina ne bajure bojedavũ āmeina darājivũ arevũque népacope pádobe. Caivũ ijāravucavũ Jesucristore jũ abevũre cainoa joborõai urarõ āmeina dare dādobe”, ainore toivaino mateávũ õi tūtavarã.

⁶ Dinũmũre coreóvacacu ico nomió boarĩ jarũvado bácore obedivũ ina Jūmenijicũ p̄evacavũre. Yópe õi torojũroere pacoco baru, nopedeca torojũteaco õ õi mene dāiyede ne jivede õi boarĩ jarũvaiyede náre. Náre boarĩ jarũvaco, ne soyũiye báque boje Jūmenijicũ yāvaiyede dajocabevũva ne “Jāvemu” aiyede Jesucristoi yāvaiye méne. Que baru pare cūcumacacu yũ.

⁷ Dinũmũre ñai ángele, yópe arĩ, jēniari jāme yũre:

—¿Aipe teni cūcumañũru mũ? Soyũquijivũ mũre aipe aiyede mi jāiyede. Soyũquijivũ ne borore, ico nomióre aru ñai āimacu õi tubamũ cuvavũre siete raibũa jipovũare caipũcarũvũre paijavaroaque. ⁸ Ñai āme āimacu jijecũcu mi jāimũ mácu cūteame javede. Aru cūbebi caride. Ūbenita mũri dacũyũme icobe ũmũjuricobede jocarĩ ũi bíjacũnũquiye jipocai. Aru caivũ ijāravucavũ Jesucristore jũ abevũ pare cūcumarajarama, ne jāiye boje ñai āimacu cũcu bácvũre javede, cūbecũre caride, ũbenita dacũyũre cojedeca. Ina cū-

cumarajivurecabu ne ãmiáre toivabemara mácavũ ãnitucubo Jũmenijicũ paperatucuboi, caivũ ina jãravũ cũiméjãravũ baquinóre cãvarãjivũ ne ãmiáre toivaitucuboi. Ditucubo toivaino marejaquémavũ Jũmenijicũ cãedaquiye jipocai ijãravure.

⁹ 'Majié jaivũ úre coreóvaiyũcũre nore. Jẽvari coyũĩ ibũá siete paibũa jipobũa, diedecabu siete paicũa cãracũa ico nomió ãmeco õi dobae. Aru jẽvari coyũĩ ibũá siete paibũa jipobũa diedecabu, siete paivũ jabova. ¹⁰ Cũinárũũre paivũ nácavũ yaiquémavũ javede. Cũinácũ nácacũ jaboteyũbe caride. Aru apescũ dabecũbe cãreja. Ëbenita ãi jabotecũdaquiye de obebejãravũa jabotecũyũme ã. ¹¹ Ñai ãme ãimacũ jijescũcũ cũcũ báscũ javede aru cãbecũ caride, ã macũyũme apescũ jabocũ, ina siete paivũcãcũvacaribe máre. Érecabe bíjacũyũ baju bíjaiye bají.

¹² 'Caipũcapũũare paijavaroa mi jáiye báque, jẽvari coyũĩ diedecabu caipũcapũũare paivũ jabova bárãjivũ, jaboteni búbevũ cãreja. Ëbenita cũinóra baju jaboteicõjeimara marajárama ñai ãme ãimacũ jijescũcũque. ¹³ Caivũ ina caipũcapũũare paivũ jabova ne ùme cũinátũrũbu. Que baru cũinárotamu ne ðaiyũrõ. Cadatenajarama ñai ãme ãimacũ jijescũcũre ne parũéque aru ne cõjeiyeque máre. ¹⁴ ãdamatenajarama na Cristore, ovejajĩcũ ne aimũre copũ. Ëbenita úcapũravũ jaboteyũbe caivũ aprevũ jabovare aru cõjeñũme caivũ aprevũ cõjeivũre. Que baru vainí tũcũyũme ina úre maucũvarivũre. Ëi ãdamatecũdaiyede yóvarãjarama ina Jũmenijicũ beorĩ cutuimara

mácaṽu dajocabeṽu caiñum̃ua ne j̃u aiyede úre, áme ỹure ñai ángele.

¹⁵ Aru ñai ángele, yópe ar̃i, soỹure ñame ỹure:

—Jēvari soỹur̃i iya obediya jia ico nomió ãmeco ði dobae, diedecabu ĩmaroacaṽu, aru p̃õeyajuboacaṽu, obediṽu yávaicam̃uacaṽu, aru jaborõacaṽu máre. ¹⁶ Ñai áme ãimac̃u j̃j̃ec̃uc̃u aru ina caip̃uc̃ap̃ur̃uare paiṽu jabova, jēvari soỹur̃i yópe ñi javaroare, mi j̃áimara mácaṽu j̃áiỹubenajarama ico nomió ãmeco. Caiye ði c̃vaede ĩnajarama õre jocar̃i, dajocar̃ajiṽu õre cuitótecaje c̃ubecore. Ārajarama ði bajure. Aru b̃ijare ðar̃ājarama õre toaboi. ¹⁷ J̃ūmenijic̃ṽacari dáriaic̃õj̃ec̃uỹme ina caip̃uc̃ap̃ur̃uare paiṽu jabovare. Que baru c̃ūinát̃ur̃u baquiyébu ne ũme. Cadatenajarama ñai áme ãimac̃u j̃j̃ec̃uc̃ure, ðar̃ājiṽu yópe J̃ūmenijic̃u ar̃õpe p̃u ne ðaiyede b̃uõjaiyeta caiye iye ñi ðaiỹe báquede yópe ñi aiỹe báquedepedeca. ¹⁸ Aru jēvari soỹur̃i ico nomió ãmeco mi j̃áimo máco, õrecabe yópe no ĩmaro ðaic̃õjeĩmarope caiṽu ina ij̃araṽucaṽu jabovare, áme ỹure ñai ángele.

18

*Juan ñi soỹur̃ino Babilonia ãmic̃ur̃ĩmaro b̃ij̃ainora
(Mt 22.2-3; Ef 5.23-32; Ap 7.14; 14.8)*

¹ No yóboi, j̃ãcac̃u ap̃ec̃u ángele ĩmeñure cavarõ mearo J̃ūmenijic̃u c̃ur̃õre jocar̃i. Par̃uèque cõjeáme. Aru ñi mearoque miad̃are dáme cainore. ² B̃uj̃iéque yópe ar̃i, codoboboame ũ:

—Jave b̃ij̃aiṽu no ĩmaro ur̃arõ Babilonia ãmic̃ur̃õ. D̃ĩmaro mác̃arõ abujuva ne c̃ur̃õ teiṽu. Obediya-juboa ãimara ṽuiṽu p̃õeva ne ũbemara máre ne c̃ur̃õ

teivn no ĩmaro mácarõ. ³ No ĩmaro mácarõcavn ɯrarõ ãmeina ðare ðaima caivn ijãravncavn Jesucristore jɯ abevnre cainoa joborðai. Aru caivn ina jabova ijãravncavn ãmeina ðaima diĩmaro mácarõcavnque. Aru caivn ijãravncavn bojedairðeva cɯve cɯvarivn bateima diĩmarocavn ne ɯrarõ ãmeina ðaiye boje. Que baru bíjaivn no ĩmaro mácarõ, áme ñai ángele.

⁴ Aru járiacacɯ areno yávainore cavarõ mearo Jɯmenijicni cɯrõre jocarĩ. Yópe arĩ, соуиávn̄:

—Mɯja, ji rðeva, etajarã diĩmarore jocarĩ, mɯja ãmene ðabenajivn nócavnque, mɯje ñájimenajiyere aivn náque. ⁵ Diĩmarocavn ãmene ðare nɯivn bateima, yópe cainiyutubope teni ne ãmenoque pɯ cavarõ mearo Jɯmenijicni cɯrõita. ɯrarõ baju ãmene ðaima na. Que baru Jɯmenijicni ãrɯmi caiye iye ne ãmeina ðaiyede. ⁶ Nócavnre ðajarã yópe ne ðaiyere arevnre. Yópe ne arevnre ñájine ðaiyere, ñájine ðajarã náre pɯquedeca. Aru yópe ne arevnre ãmeno ðaiyere, ãmeno ðajarã náre pɯque. ⁷ Yópe ɯrarõ mearore aru ɯre cɯve bojecɯede máre ne ĩye báquepe ne baju, nopedeca ĩcavajarã náre ñájiyede ɯre aru chĩoiyede máre ɯre cũinátɯrɯra. Yópe arĩ dáriarĩduyama na ne ũmei: “Yui jabotenajivn dobarivnɯ ñɯja. Arejĩe ye jaɯbevɯ ñɯjare. Cõmaje ãrojarivn ãmenajaramu ñɯja cainɯmɯa. Aru chĩomenajaramu, ñájimenajaramu máre cainɯmɯa”, arĩ dáriarĩduyama nócavn, “¿Meara márica arevn pɯeno?” aivn. ⁸ Que baru cũinájãravn baquínómiareca ɯrarõ ãmeno ðaquiyebe diĩmarocavnre. Maumejiena nócavn chĩori, ávné ñájini, yainájarama na. Aru ne ĩmarore juarĩ bíjaino maquiyebe. Yópe vaiquiyebe, maje jabocɯ Jɯmenijicni pãrɯcɯ baju “Ñájijara” ñi aiye

boje.

Nópe jápiacacũ apeno yávainore cavarõ mearo Jãmenijicai carõre jocarĩ.

⁹ Caivũ ina jabova ijãravucavũ ãmeina ðaivũ bãcavũ diĩmaro mácarõcavũque bujiéque codoboborĩ, ñarebare totarĩ orãjarama na, ne jáiyede toabico porĩ mainore no ĩmaro mácarõre ãiyede. ¹⁰ Jidũrivũ ne ñãjijũbe boje diĩmarocavũ bãcavũpe, joai mautenajarama. Aru yópe arĩ, orãjarama na:

—¡Ayu, ayu, mũjare pare meamevũ Babilonia ãmicũriĩmarocavũre! Pare chĩoivũbu mũja. Maumejiena no ĩmaro urarõ, parũé curõ mácarõ bíjãivũ, orĩ codoboborãjarama.

¹¹ Caivũ ijãravucavũ bojedãipõeva máre bujiéque codoboborĩ, ñarebare totarĩ orãjarama diĩmarocavũ bãcavũre boje. Que baru ñame cubenama caride ne cubede bojedãrĩ ĩvũ. ¹² Põecũ cubecube bojedãrĩ ĩñũ náre ne úrure, ne platare, ne cãrajiboa bojecũrijĩboare, ne perla ãmicũrijĩboa bojecũrijĩboare máre, ne cuitótecajea meacajea lino aru seda ãmicũricajeare, aru ne cuitótecajea bojecũricajea jũaricajeare aru ñemijuaricajeare máre. Põecũ cubecube bojedãrĩ ĩñũ náre caiye jocũcũa me mumijũricũare, ne cubve bojecũricũvede ãimacũ javaro marfil ãmicũrijavaroque ðaiyede, aru jocũcũa bojecũricũaque ðaiyede, bronce ãmicũe tãuque ðaiyede, hierro ãmicũe tãuque ðaiyede, aru cãrabo boribo mármol ãmicũriboque ðaiyede máre. ¹³ Põecũ cubecube bojedãrĩ ĩñũ náre ne canela ãmicũe mumijũede aru ape mumijũede máre, ne juarãjinore mumijũrõre ðaquiyepe aivũ,

aru ape mumijuede mirra āmicue aru olíbano āmicuede máre. Põescu cubecube bojedarĩ ãñu náre ne vino úyaicorore, ne neo carorãjijere aivũ neore, ne pãure ðaiyede harina āmicue, aru ne trigo āmicue oteiyede máre. Põescu cubecube bojedarĩ ãñu náre ne oteiãimarare dũcuede ũmaivure, ne ovejavare, ne caballovere, ne jãturuicũare, aru ne yebacavure máre, ina dárpaivure. ¹⁴ Ina bojedavũ bácavũ, yóre arĩ, coyurãjarama diĩmaro mácarõsavure:

—¡Ayu, ayu, jave cũivú m̃jare iduá jocosu jẽidua mearua pare cojuteavũ m̃jare! Jave bíjaviũ m̃jare jocarĩ caiye m̃je cãve bojecuede aru m̃je tãuturare máre. Que baru diede ye cãvabenajaramu m̃ja bediõva cojedeca, arĩ coyurãjarama na, chõivũ.

¹⁵⁻¹⁶ Ina caiye iyede bojedavũ bácavũ cãve cãvateima ne bojedaiye báque boje diĩmaro mácarõsavũ bácavũque. Ina bojedavũ bácavũ joai maunenajarama, ne jãiyũbe boje diĩmaro mácarõsavũ ne ñãjiyede. Aru bũjiéque codoborĩ, ñarebare totarĩ orãjarama, yóre arĩ:

—¡Ayu, ayu, pare meamevũ no ãmaro urarõ mácarõ! Nomió cãve cãvacore paino mateávũ no ãmaro mácarõ. Diĩmarocavũ bácavũ cuitótecajea meacajea lino āmicuricajeare, jũaricajeare aru ñemijuaricajeare máre doivũ bateima na. Aru úrure, aru perla āmicurijĩboa bojecurijĩboare, aru apejĩboa cãrajĩboa cojidijĩboa bojecurijĩboare máre ðavũ bateima na. ¹⁷ Maumejiena caiye iye ure cãve báque me cũivú, arãjarama ina bojedavũ bácavũ, chõivũ.

Caiṽ ina jiaḁocũa ɱracũare jaryvaipõeva aru caiṽ ina curãñivɱ jiaḁocũa ɱracũaque, caiṽ ina jiaḁocũa ɱracũa memeipõeva aru caiṽ jia ɱraḁai memeipõeva máre joai mautenajarama na. ¹⁸ Ne jãiyede toabico porĩ ɱari no ĩmaro mácarõ ãiyede, yópe arĩ, coḁoboborãjarama:

—Apeno ĩmaro ɱrarõ, ãri nópe raino cɱbeteavũ cainɱɱare, arãjarama na.

¹⁹ Que arĩ, dɱvarãjarama jobore ne baju jipobɱã ne chĩoiye boje. Bɱjiéque coḁoboborĩ, ñarebare to-tarĩ orãjarama na, yópe arĩ:

—¡Ayú, ayú, pare meamevɱ no ĩmaro ɱrarõ mácarõ! Caiṽ ina cɱvarivɱ básavɱ jiaḁocũa ɱracũare jia ɱraḁai cɱve cɱvarivɱ bateima diĩmarocavɱ básavɱ ne bojedaiye báque boje na mácavɱre ɱre cɱvede. Maumejiena caiye iye me bíjarĩ cũivá. ²⁰ ɱɱja, cavarõ mearo Jãmenijicɱi cɱrõcavɱ, torojɱjarã ɱɱja no ĩmaro mácarõcavɱ básavɱ ne ñájye boje. ɱɱja, Jãmenijicɱi põeva, Jesucristoi yávaiye méne beorĩ coyicõjeimara aru Jãmenijicɱi yávaiyede coyɱcaipõeva máre torojɱjarã ɱɱja Jãmenijicɱi ñájine ḁaiye boje nócavɱ básavɱre. Ʒi ñájine ḁaiyede, bojedaiḁi na mácavɱre yópe ne ãmeno ḁaiye báquepedeca ɱɱjare, arãjarama na.

²¹ Dinɱɱere cũináɱ ɱngele paɱɱ cũinábo cãrabo ɱraboré, oteiyabeare cõioḁore paibore, ĩni dɱvarĩ jarɱvame jia ɱraḁai. Yópe arĩ, coyúame:

—Yópe bíjaino maquiyébu no ĩmaro ɱrarõ Babilonia ãmicrõ. Bɱjarĩ jãmenamu cojedeca cainɱɱa. ²² Ye jápurabequiyebu cojedeca no ĩmaro mácarõre ne yɱriaiye báque arpaque,

flautaque, aru trompetaque máre. Ye cūbenama cojedeca memeipðeva no ĩmaro mácarðre. Ye jápurabequiye bu cojedeca no ĩmaro mácarðre ne cūoiye oteiyabeare cūoi boque, ne pãure ðarãjivũ. ²³ Ye pẽoibũ cojibequiye bu cojedeca no ĩmaro mácarðre. Que baru ñemiquiye bu nore. Ye pũrũbũobenama cojedeca no ĩmaro mácarðre. Que baru jápurabequiye bu cojedeca nore ne torojũve teiye báque pðeva ne pũrũbũoiyede. Nópe vaiquíye bu dīĩmaro mácarðcavũre ne bojedairðeva parũrivũ bÁCavũ caivũ apevũ ijãravũcavũ bojedairðeva pũeno. Nópe vaiquíye bu dīĩmarocavũre jũjovaiivũ bÁCavũre caivũ ijãravũcavũ Jesucristore jũ abevũre ne yavié ðaiye báqueque, áme ñai ángele.

²⁴ Ina Babilonia ãmicũriĩmaro mácarðcavũ bÁCavũ ñájima ne boarĩ jarũvaiye báque boje caivũ ina Jũmenijicũi yávaiyede coyũcaipðeva mácavũre, ina Jũmenijicũi pðeva mácavũre, aru caivũ ijãravũcavũ boarĩ jarũvaĩmara mácavũre máre.

19

¹ No yóboi, járiacacũ yũ bũjino urarðre yóre cūináyajubo obedivũ pðeva ne yávaiye bũjĩere. Cavarð mearo Jũmenijicũi cũrðre jocarĩ járiacacũ náre, yóre arĩ codoboiyede:

¡Alelúya! Mearore jínajarevũ Jũmenijicũre. Úvacari jãve meadaibi pðevare. Aru jãve meacũ bajube. Pũeno parũcube máre. Jãve majepacũ Jũmenijicũbe ũ. ² Caiye ũi ðaiye métamu. Aru caiye ũi coyũiye jãvetamu máre. Ñájine ðaibi ico nomió õi baju bojedado bácore ũmũvare urarð ãmenore

đacodo náque. Ő ãmeina đare nuño mateáco
caivn ijãravncavnque, cainoa joborđai
Jesucristore jn abevnre ōi nrarđ ãmeina
đaiyeque. Jãmenijicn ñájine đaibi bojedayn
đre, ōi boarĩ jarvnaiye báque boje úre
memercaivnre. Que baru mearore jínajarevn
Jãmenijicre, aima na.

³ Bedióna cojedeca cođoboborĩ aima:

—¡Alelúya! Mearore jínajarevn Jãmenijicre. No
ĩmaro nrarđ ěni dajocabevn cainymna. Que baru
toabico porĩ mnivn nore jocarĩ cainymna, aima na,
mearore jív n Jãmenijicre.

⁴ Ina veinticuatro paivn bncvna aru in
yónaicvnaivn arnrvn mori taima joborđita
mearore jínajivn Jãmenijicre, ñai dobacure
jabocni dobarđ mearo coricacarđra, yóre arĩ:

—Quédecabu. ¡Alelúya! Mearore jínajarevn
Jãmenijicre. Jãmenijicrecabe maje mearore
jím, aima na.

⁵ Dinymre jápurateavn areno yávaino no dobarđ
mearo coricacarđ yebare jocarĩ. Yóre arĩ, soyhávñ:
Mearore jjarã majerascn Jãmenijicre. Caivn úre
memercaivn aru caivn arevn pđeva máre,
ina quĩjina aru bncvna máre, caivn úre
pueđaivn, mearore jjarãri úre, arĩ soyhávñ.

*Juan ñi coyino ne torojve teinora Cristo, ove-
jajĩcn ne aimn, ñi pnrnbnoiyede*

⁶ No yóboi, járiacascn yn bnjino nrarđre yóre
cūináyajubo obedivn pđeva ne yávaiyere yóre
cūratācve nratācve bnjinope aru yóre ōpo tūino
preno baju bnjinope. Járiacascn náre, yóre arĩ
codoboboivnre:

¡Alelúya! Mearore jínajarevᵛ Jūmenijicᵛre. Maje jabocᵛ Jūmenijicᵛ parᵛcᵛ caivᵛ pᵛeno jaboteni báyᵛbe caride. Que baru mearore jínajarevᵛ úre. ⁷⁻⁸ Eaivᵛ caride Cristo, ovejajicᵛ ne aimᵛ, ũi pᵛrᵛbᵛoijāravᵛ. Jímarepaco bacoó meadaibico õi baju. Maje jabocᵛ doicõjeimi õre meacaje lino āmicaricaje docᵛcᵛbeni cojidicajede. Aru jēvari coyᵛrī dicajedecabu yópe Jūmenijicᵛi pᵛeva ne ðaiye mépe. Que baru torojᵛrājarevᵛ maja. Torojᵛrivᵛ maje ũmei mearore jínajarevᵛ maja Jūmenijicᵛre, aima na.

⁹ Dinᵛmᵛre ñai ángele, yópe arī, toivaicõjeame yᵛre:

—Toivajacᵛ mᵛ iyede: “Torojᵛrājarama caivᵛ ina cutuimara mácavᵛ ne ārajyepᵛ ayᵛ ñai ovejajicᵛi pᵛrᵛbᵛoiyede torojᵛve teinoi”, áme ñai ángele.

Aru yópe arī, cuturī jaroáme:

—Iye ji coyᵛiye mᵛre caride Jūmenijicᵛi yávaiye jãvetamu, áme ũ.

¹⁰ Ji járiaiyede ũi nópe aiyede, ñnatutacacᵛ yᵛ ũi cuboba yebai, mearore jíyᵛrīduyᵛ úre. Ūbenita yópe arī, mearore jícõjemeteame ũ yᵛre:

—Que ðabejacᵛ mᵛ. Yᵛ máre memecayᵛbu Jūmenijicᵛre mᵛpedeca aru mívᵛpe ráyᵛ máre, ina coyᵛivᵛ Jesús ũi yávaiyede jãvene ðajocabevᵛva pᵛ arevᵛ náre boarī jarᵛvaiyeta. Que baru mearore jíjacᵛ mᵛ maje jabocᵛ Jūmenijicᵛre cūinácarata, áme yᵛre.

Ñai Espíritu Santo majide ðaibi caivᵛ ina Jūmenijicᵛi yávaiyede coyᵛcaipᵛevare, ne coyᵛrājyepᵛ ayᵛ Jesús ũi yávaiyede jãvene.

*Juan ñi coyũino ñai caballo bocũrã tubacũrã
(Jn 1.1, 14; Ap 13.1-18; 14.20; 17.14)*

¹¹ Dinũmũre jãcacũ yũ cavarõ mearo Jũmenijicũi cũrõ voainore. Aru nore jãroteame cũinãcũ caballo bocũ. Ñai tubacũ ũra bojedãibi põevare méque. Aru ãdamateibi méque ñi mauvare máre. Que baru útame jãve yávayũ aru méne ñayũ máre cainũmũna. ¹² Ői yacorũa cojiteavũ yópe toa uruiyere. Cũvateame obeditarabũa jipobũ adaitarabũa ñi jipobũrã, ñi jaboteiye boje obediyajuboacavũre. Aru cũináro ãmiã toivaino mácarõre cũvateame. Őbenita ñ cũinãcũva majibi nore. ¹³ Doame ñi cuitótecaje pũenocacajede jiveque ñnuicaje bácarõre. Őrecabe “Jũmenijicũi dápiainore coyũcũedacũyũ” ne aimũ. ¹⁴ Ői yóboi daima ina cavarõ mearo Jũmenijicũi cũrõcavũ ãdamateipõeva tubarivũ caballova borivũrã na coapa. Aru doaima meacajea lino ãmicũricajea cuitótecajeare. ¹⁵ Ñai ne jabocũre etavũ ñi jijecamure jocarĩ cũináve boaicarove mũpũjidivepe. Diveque boarĩ vainĩ tũcũyũme caivũ ijãravũcavũ Jesucristore jũ abevũre. Őrecabe jabotecũyũ náre parũéque. Aru ũvareca ñájine ñacũyũme náre yópe põeva ne vino ũyaiboare piporĩ córore yuaiyere Jũmenijicũi jorojĩni jãiye boje náre, ne ãmeina teiye boje. ¹⁶ Ñai ne jabocũ ñi cuitótecajena aru ñi tõarũrã máre yópe arĩ toivaino mateávũ: “Jaboteyũbe caivũ arevũ jabovare aru cõjeñũme caivũ arevũ cõjeipõevare máre”, arĩ toivaino cúteavũ.

¹⁷ Aru jãcacũ cũinãcũ ángele núcũre aviárã. Yópe arĩ, codoboboame parũéque caivũ ina cavavape raivũre, ina vũivũ cavarõ coricai, aviã ñi cũrõi

jāravu corica baji:

—Āradajarā. Cójijjarā āmuri yo javateino
 ararō Jūmenijicūi meadacaquinore mājare.
 18 Ina jabovare, aru churaravai jabovare,
 āmava parurivure, caballovarē, aru caballovarā
 tubarivure, yebacavure, yebacavu āmevure,
 quŷjinare, aru bucuvare märe, caivu ne jiaruare
 āradajarā, āme űai āngele.

19 Aru jācasu űai āme āimasu jijecusure aru
 caivu ina jabovare ijāravucavu boairōevaque
 cójijivure ne boarīdurājiyere aivu űai caballo
 bocurā tubacure aru ina ŷque curivure märe.
 20 Ūbenita űai āme āimasu jijecusu ne jēimu mateāme.
 Aru űai Jūmenijicūi yāvaiyede couucairōesure
 teyu, borocuede couuyu, märe ne jēimu mateāme.
 Ūrecabe pōeva ne darī majibede dayu bācu
 jipocamia űai āme āimasu jijecusūi jāinoi. Iye
 pōeva ne darī majibede ŷi daiyeque jujovame
 obedivu pōevare jipocamia. Ina curivuru bācavure
 űai āme āimasu jijecusūi toivaino mārōre aru ina
 mearore jivu bācavure űai āme āimasu jijecusūi
 pēreimure märe jujovame ŷ. Ina rucarāre jēni,
 jaruvaimara mateima arurivura cāreja toabo
 azufreque cūimēboi. Noi űai āme āimasu jijecusu
 aru űai Jūmenijicūi yāvaiyede couucairōesure
 teyu, borocuede couuyu, ēnajarama cainūma.
 21 Aru caivu arevu nāque űivurecabu ŷi boarī
 jaruvaimara māsavu űai caballo bocurā tubacu ive
 boaicaroveque curvasu ŷi jijecamui. Aru caivu ina
 cavavape paivu javateni yapima na māsavu ne
 jiarua bāquede.

20

Juan ñi coyũino mil paiũjua baju Cristo ñi jaboteiyena

(Mt 19.28; Lc 22.30; Ap 1.6; 5.10; 6.9; 13.16-17; 14.9)

¹ Jãcacu cũinácucũ ángele ěmeñure cavarõ mearo Jũmenijicũi cũrõre jocarĩ. Cũvateame ñi pũrũi no llavede, ñi voaquinore aru biequinore máre no ñmũjũricobe ecoinore. Aru cũináme tãume dũcũrimene máre cũvateame ñ. ² Jẽame ñai ãijuacucũ cũcũre mamarũmũre pũ caride máre. Ñai ãijuacũbe abujuvai jabocũ. Diablo ãmicũbi ñ. Aru Satanás máre ãmicũbi ñ. Ñai ãijuacũre jẽni bũoáme úre mil paiũjua baju. ³ Úre bũorĩburu yóbore, ñai ángele jarũvame úre no ñmũjũricobe jĩvũi. Úre jarũvarĩburu yóbore nore, dicobe ecoinore bieáme llaveque. Jãjaro đáme dicobe ecoinore ñai ángele. Nóre đáme ñai abujuvai jabocũre, ñi jujovabequiyere ayũ ijãravũcavũre bediõva cojedeca pũ mil paiũjua vainĩburu yóboita. Dinũmũ maquinóre jodeimũ macũyũme obebejãravũa bajura.

⁴ Aru jãcacucũ jabovai dobarõa mearoare. Ina dobarivũ iye dobarõara maje jabocũi ñájine đaicõjeimara mateima põevare, ne ãmeina teiye boje. Aru ina yaivũ bãcavũ ne coyũiye báque boje Jesús ñi yãvaiye méne aru Jũmenijicũi yãvaiyede máre dajocabevũva ne ñmene jãcacucũ yũ. Na mácavũrecabu mearore jíbevũ bãcavũ ñai ãme ãimacũ jijecũcũre, aru ñi pẽpeimũre máre. Aru ñi toivaino mácarõre máre cũvabeteima na mácavũ ne tũtũvarã aru ne pũgũárã máre. Nacajari

yainore jarɨvarĩ, arɨrivɨ teni jaboteima na Cristoque mil raiɨjɨa bajureca. ⁵ Nómu pɔeva ne mamarɨmɨ nacajaiye yainore jarɨvarĩ. Ɛbenita arevɨ ina yaivɨ bácvɨ nacameteima cãreja pɨ diɨjɨa mil raiɨjɨa vainíburu yóboita. ⁶ Torojɨrãjarama ina Jãmenijicɨi nacovaimara yo mamarɨmɨ nacovaino yainore jarɨvarĩ. Námu Jãmenijicɨi pɔeva. Sacerdoteva barãjarama na, memecarãjivɨ úre aru Cristore máre. Jabotenajarama na Cristoque mil raiɨjɨareca. Que baru nɨmenajarama na toabo cūiméboi.

Juan ãi coyɨino Cristo ãi vainí tɨiyena abujuvai jabocɨre

⁷ Que baru mil raiɨjɨa vainíburu yóboi, ñai Satanás jodeimɨ macɨyúme. ⁸ Etacɨyúme dicobe ãmajɨricobede jocarĩ, jɨjovacɨnɨcɨyɨ pɔevare, cainoa joborɔacavɨre. Jɨjovacɨnɨcɨyúme ina Gog ãmicɨrɔcavɨre aru ina Magog ãmicɨrɔcavɨre máre. Ina pɔeva obedivɨ barãjarama yóre ẽpayabea cɨere jia ɨrada ẽcarɨã. Náre cójjjovacɨyúme Satanás, ne ãdamatenajiyere ayɨ. ⁹ Ina pɔeva obedivɨ cainoa joborɔare jocarĩ darĩ, cójjijini, nɨri jacotɨrãjarama Jãmenijicɨi pɔevare, ina boacáivɨre, aru Jãmenijicɨi ĩmarore, ãi jecɨrɔre. Ɛbenita toa ocainope tɨrĩ cavarɔ mearo Jãmenijicɨi cɨrɔre jocarĩ ẽni bíjaroquiyebo náre. ¹⁰ Aru ñai abujuvai jabocɨ, náre jɨjovayɨ básɨ, jarɨvaimɨ macɨyú toabo azufreque cūiméboi máre. Que teni vainí tɨquiyebo úre yóre ñai ãme ãimacɨ jɨjecɨcɨre ãi vainí tɨiye báqueredeca aru ñai Jãmenijicɨi yávaiyede coyɨacɨrɔcɨre teyɨ, borocɨede

coyuyre, máre. Noi ñájinajarama na járavure aru ñamine máre cainmna.

*Juan ñi coyino Jñmenijicni bojedaiyena yaivn
bácavure ne ðaiye báque bojede
(Mt 25.41; Ap 2.11; 3.5; 21.8)*

¹¹ Dinmure jáscas jabocni dobarõ mearo cūináro, ɱrarõ borõ dobarõre aru ñai dobacure nora. Joborõ aru cavarõ máre bíjavũ. Járobeteavũ cojedeca. ¹² Aru jáscas ina yaivn bácavn caivure, quĩjinare aru bucavure máre, núrivure no jabocni dobarõ mearo ɱrarõ jipocai. Paperatucuboa voaino mateávũ. Aru apetucubo paperatucubo máre, Jñmenijicni paperatucubo caivn ina járavn cūiméjáravn baquinóre cɱvarãjivn ɱque ne ãmiáre toivaitucubo voaino mateávũ. Aru ina yaivn bácavn ñájcõjeimara mateima yóre ne ðaiye báquepedeca aru iye toivaiye cɱpedeca ditucuboa paperatucuboi. ¹³ Caivn ina yaivn bácavn jia ɱraðai cáteima no jabocni dobarõ mearo ɱrarõ jipocai. Aru caivn ina yaivn bácavn coreivn bácavn ne cɱrõi máre cáteima no jabocni dobarõ mearo ɱrarõ jipocai. Que baru caivn ina yaivn bácavn cáteima nore. Aru caivn ina ñájcõjeimara mateima yóre ne ðaiye báquepedeca. ¹⁴ Caride ina yaivn bácavn yainájarama cojedeca. Na mácavure coreino mácarõ jarɱvaino mateávũ toabo cūiméboi. Ina yaivn bácavn yainájarama pɱque, mamarɱm ne bajuque ijãravni aru no yóboi ne ũmeque toabo cūiméboi. No toabobu yóre jia ɱraða uruĩnore ɱrarõ baju. Nore ñájinajarama cainmna. ¹⁵ Caivn ina ne ãmiá toivaino cɱvabevn bácavn ditucuboi, Jñmenijicni paperatucubo caivn

ina járavn̄ cūiméjáravn̄ baquinóre c̄varājivn̄ éque ne ámiáre toivaitucuboi, nárecabu jaravn̄vaimara mácavn̄ dibo toabo cūiméboi.

21

Juan ñi soyñino cavarõ tamarora aru joborõ tamarora

(Mt 25.41; Jn 4.10, 14; 7.37; Gá 4.26; 2 P 3.13; Ap 2.11; 3.12; 7.17; 19.7-8; 20.14)

¹ No yóboi, jácasc̄ cavarõ mamarore aru joborõ mamarore máre. No cavarõ javecarõ mácarõ aru no joborõ javecarõ mácarõ máre bíjaiye bateávũ. Aru diya jia ɱraða máre bíjaiya bateávũ. ² Aru jácasc̄ no ñmaro p̄eno mearo J̄menijic̄ai ñmarore, mamaro Jerusalén̄ ámicur̄iñmarore. No ñmaro ěmene dávũ J̄menijic̄ai jivateino cavarõ mearo ñi c̄rõre jocarĩ. Yóre nomió p̄ɱɱocodo õi meadaiyere torojure ðacodo jímarepasc̄ bacuȳere, nopedeca no ñmaro meadaino mateávũ torojure ðaquiyere aino Cristore. ³ Aru járiasc̄ areno yávaino b̄jino etaiyede no jaboc̄ai dobarõ mearo coricacarõre jocarĩ. B̄jiéque yóre arĩ, soyñávũ:

—Caride J̄menijic̄a c̄bi p̄õevaque. C̄sc̄ȳme náque. Aru nácar̄ñrav̄n̄ ñi p̄õeva marajárama. J̄menijic̄avacari c̄sc̄ȳme náque. Ne mearore jíɱ̄ mac̄ȳme ĩ. ⁴ T̄rec̄ȳme caiye oride ne ya-cor̄are. Torojure ðasc̄ȳme náre cain̄ɱ̄a. Caiye javede c̄e báque jave bíjavũ cari. Que baru p̄õeva ye yaibénajarama. Ch̄ñomenajarama. Obenajarama. Aru ijibequiyebu náre máre, arĩ soyñávũ.

⁵ Din̄ɱ̄are ñai dobas̄ jaboc̄ai dobarõ mearora, yóre arĩ, soyñáme:

—Caride caiyede mame ðaȳbu ȳ, áme.

Aru yópe arĩ, toivaicõjeame yũre cojedeca:

—Iye yávaiye métamu aru jāvetamu máre. Que baru toivajacũ mũ iye ji yávaiyede, áme yũre.

⁶ Aru ñai dobacũ jabocũi dobarõ mearora, yópe arĩ, soyúame:

—Quénoramu. Yũrecabu mamarũmũcasũ aru yóbocasũ máre. Yũrecabu búyu básũ, bubayu máre. Que baru cãvũ yũ cainũmũa. Ácũ põesũ ñi ũcuiyũru, ãre jícyũtu yũ oso bojecũbede no oso pĩaróino arũre ðaiocore jocarĩ. ⁷ Yópe mearo ðacacũyũtu yũ ñai vainĩ tũyũre ãmenore jarũvarĩ. Ëi mearore jímu macũyũtu yũ. Aru jímacũ bacũyũte ã. ⁸ Ëbenita caivũ ina ñájiyũbevũ yũre boje ne jidũé boje, aru ina dajocaivũ ne ju aiyede yũre, ina caijĩe ãmene ðaivũ, ina põevare boarĩ jarũvaivũ, ina ãmeina ðaivũ arevũque némarebũcũva ãmevũque, ina yaviéde ðaivũ, ina mearore jívũ pẽreimarare, aru ina borocũrivũ máre, caivũ ina nũrajarama ne cũrãjinoi, no toabo azufreque cũiméboi. Que baru jẽvari soyũrĩ yópe ne yaiyere pũque nũrajarama na.

*Juan ãi soyũino mamaro Jerusalén ãmicũrõra
(Mt 5.8; Jn 8.12; Ef 2.20; 1 Jn 3.2; Ap 16.1; 21.23)*

⁹ No yóboi, cũinácũ ina siete paivũ ángeleva idũá siete paidũa jorogũa ñájiovaiye buidídũa jorogũare iye siete paie ñájiovaiyeque cũvarivũ básavũcasũ soyũcũdame yũre. Yópe arĩ, soyúame:

—Dajacũ. Jáðovacũyũbu mũre ico nomió pũrũbũnocõdore Cristo, ovejajĩcũ ne aimũque, áme yũre ñai ángele, áme.

¹⁰ Aru ñai Espĩritu Santo dápiaicõjeame yũre. Que teni ñai ángele nũvame yũre cãracũ ãmũjũricũ

puenoita. Noi curivuta, jãdovame yure no ĩmaro mearo baju, Jãmenijicui ĩmaro Jerusalén ãmicurĩĩmarore. No ĩmaro ěmene daino mateávũ Jãmenijicui jivateino cavarõ mearo ãi curõre jocarĩ. ¹¹ Jãmenijicui cãe boje nore, urarõ pẽoávũ no ĩmaro. Yópe cãrabo cojidibo pare bojecuribore jãri javaiyoibo jaspe ãmicuribope pẽoávũ no ĩmaro. ¹² Pare ãmũjurido biaido cãteavũ no ĩmaro yóbore. Dido biaido cãvateavũ doce paicobea jedevacobea. Dicobea jedevacobearã toivaino mateávũ ne ãmiá ina doce paiyajuboa Israecavũ ne yajuboa ãmiá coapa. Aru doce paivũ ángeleva jãri coreivũ bateima dicobea jedevacobea coapa. ¹³ Yóbecuricobea jedevacobea cãteavũ caiyovaicãvaipũravũai coapa. Aviá dainocapũravũ yóbecuricobea jedevacobea cãteavũ. Aviá daino meapũravũ yóbecuricobea jedevacobea cãteavũ. Aviá daino cãcopũravũ yóbecuricobea jedevacobea cãteavũ. Aviá doinocapũravũ máre yóbecuricobea jedevacobea cãteavũ. ¹⁴ No biaido me jãjaro núvari ðaido bateávũ cãrava urava parũrivarã. Doce paiva cãrava cãteavũ. Diva cãravarã toivaino mateávũ ñje ãmiá ñja doce paivũ ñai ovejajicui yávaiye méne beorĩ coyucõjeimara ñje ãmiá coapa.

¹⁵ Ñai ángele yávayũ yure cãvateame cũinádo corevaiyo úruque ðaiyore, corevacũyũ no ĩmarore, dicobea jedevacobeare, aru biaidore máre.

¹⁶ No ĩmaro yóvaicãvaitõbua cãteavũ. Caiye yóvaicãvaitõbua cũinátureũ bateávũ. Æmũjurõ vaibóque cũinátureũ bateávũ. Æi corevaiyede coreóvame no ĩmarore pũcamil doscientos paikilometros baju ãmũjurõre, pũcamil doscientos

paikilometros baju joarõre, aru pucamil doscientos paikilometros baju urarõre máre. ¹⁷ No yóboi, corevame no biaidore máre. Yópe põeva ne corevaiyepe sesenta y cinco paimetros baju corevame no biaidore.

¹⁸ No biaido ðaino mateávũ jaspe ãmicuriva cãrava bojecurivaque. Aru no ãmaro ðaino mateávũ úru me baju docucubeque. Que baru jivarupe paino ubenita jãri javaiyoino mateávũ.

¹⁹ No ãmaro jãjaro núvari ðaino mateávũ cãrava urava parurivarã. Aru divarã cúteavũ apeva bojecuriva meava baju. Doce paiva cãrava bojecuriva cúteavũ. Diva mamarumucava ãmaro núrivarã jaspe ãmicuriva bateávũ. Apeva cutuiva ãmaro núrivarã zafiro ãmicuriva bateávũ. Apeva cutuiva ágata ãmicuriva bateávũ. Apeva cutuiva esmeralda ãmicuriva bateávũ. ²⁰ Apeva cutuiva ónice ãmicuriva bateávũ. Apeva cutuiva cornalina ãmicuriva bateávũ. Apeva cutuiva crisólito ãmicuriva bateávũ. Apeva cutuiva berilo ãmicuriva bateávũ. Apeva cutuiva topacio ãmicuriva bateávũ. Apeva cutuiva crisoprasa ãmicuriva bateávũ. Apeva cutuiva jacinto ãmicuriva bateávũ. Aru diva piniducava ãmaro núrivarã amatista ãmicuriva bateávũ. ²¹ Dicobea doce paicobea jedevacobea ðaino mateávũ perla ãmicuriva bojecuriva cãravaque. Caicobea jedevacobea coapa cũináva perla ãmicurivaque ðaino mateávũ. Aru dima no ãmaro urama ðaino mateávũ úru me baju docucubeque. Que baru jivarupe paima, ubenita jãri javaiyoina, mateávũ.

²² No ãmaroi jãmetecacu Jãmenijicui cãramine. Caino no ãmarore Jãmenijicui cãrami cubeteavũ.

Maje jabocũ Jũmenijicũ parucũ caivũ pũeno cũbi caino no ĩmaroi. Aru Cristo, ñai ovejajĩcũ, máre cũbi caino no ĩmaroi. Que baru Jũmenijicũ cũrami jaũbevũ nore. ²³ Aru jaũbevũ aviá aru aviá ñamicacũ máre ne pẽoiye nore. Jũmenijicũ cũe boje nore, ƣrarõ pẽoávũ no ĩmarore. Aru ñai ovejajĩcũ pẽoibũpe pẽoñũme nore. Que baru aviá aru aviá ñamicacũ máre jaũbema na nore. ²⁴ Caivũ põeva cainoa joborõacavũ vaivárãjarama no ĩmaro miadáaque. Aru caivũ jabova davarãjarama caiye ne cũvaede, ne tãutũrare máre no ĩmaroita. ²⁵ Caijãravũa no ĩmaro jedevacobeá voaicobeá baquiyébu. Aru ñami cũbequiyebu nore. Que baru no ĩmaro jedevacobeá ye biebecobeá baquiyébu cainũmũa. ²⁶ Caivũ põeva cainoa joborõacavũ davarãjarama caiye ne cũvaede, ne tãutũrare máre no ĩmaroita. ²⁷ Ũbenita ye ãmeno cũbequiyebu nore. Ye põeva cũyojeda teivũ aru borocũrivũ máre ecobenajarama nore. Quénora caivũ ina cũvarãjivũ jãravũ cũiméjãravũ baquinóre Jũmenijicũque ne ãmiáre toivaiye báque boje ãnitucubo, ñai ovejajĩcũ paperatucuboi, ecorãjarama nore.

22

¹ No yóboi, cojedeca ñai ángele jãdovame yũre cũináda jiare. Diya jia meada cojidiya etaivũ no jabocũ dobarõ mearore, Jũmenijicũ dobarõre aru ñai ovejajĩcũ máre ãi dobarõre jocarĩ. Diya jia apũre ðaivũ põevare mamaũmeque. ² Diya jia bejãivũ ma ƣrama coricai no ĩmaro Jũmenijicũ ĩmaroi. Aru diya êcarũai caipũcapũravũai jocũcũa apũre ðaicũa cũvũ. Caiaviava jẽijãravũa eaiivũ. Que baru doce paitũvaboa caiũjũa coapa jẽidũare

jívũ dicuá jocũca. Aru dicuá jocũca yoca meadaivũ caivũ p̄evare cainoa jobor̄ocavũre. ³ No ĩmaroi ye c̄bequiyebu caiye iye jorojĩni jãre ðaiye Jũmenijicũre. Que baru ye âmeno ñájine ðaino p̄evare c̄bequiyebu nore. No jabocũ dobarõ mearo, Jũmenijicũ dobarõ aru ñai ovejajĩcũ dobarõ máre, c̄quiyebu no ĩmarore. Aru Jũmenijicũre memecaip̄eva mearore jínajarama úre. ⁴ Ɛi jivare jãrajarama na. Aru ẽi ãmiáre toivaino maquiyébu ne tãtũvarã. ⁵ Ñami c̄bequiyebu nore. Maje jabocũ Jũmenijicũ miadãre ðacacũyũme nócavũre. Que baru jaũbequiyebu náre p̄oibũa aru aviá máre. Aru nócavũ jabotenajarama jãravũ cũiméjãravũ baquinóre.

Juan ẽi coyũino Jesucristo copaidacũyũre ijãravũi bedióva cojedeca

(Jn 4.10, 14; 7.37; Ap 1.8, 17; 2.8)

⁶ Dinũmũre ñai ángele, yópe arĩ, coyũáme yũre:

—Iye ji yávaiye métamu aru jãvetamu máre. Maje jabocũ Jũmenijicũ, ñai majide ðayũ bácu ina ẽi yávaiyede coyũcaip̄evare, daroáme yũre ẽi ángelede, ẽi jãðovaquiyere ayũ úre memecaivũre iye vaiquíye jaúede maumejiena, áme ñai ángele yũre.

⁷ Aru Jesúvacari yópe aibi:

—Jãjacũ. Maumejiena dacũyũmu yũ. Torojãrãjarama caivũ me jápiarĩ jũ aivũ caiye iye Jũmenijicũ yávaiyede coyũcaiyede toivaiye báquede itucubo paperatucuboi, aibi Jesús.

⁸ Yũ, Juan, járiacacũ aru jãcacũ caiye iye ji toivaiye báquede. Diede jápiarĩ aru jãriburu

yóboi, ñatutacacɯ yɯ ñai ángele ñi cuboba yebai, ñai jáđovañɯ máscɯ yɯre caiye iyede, mearore jíyurĩduyɯ úre. ⁹ Ƴbenita yópe arĩ, yɯre mearore jíćōjemeteame úre:

—Que đabejacɯ mɯ. Yɯ máre memecayɯbu Jũmenijicɯre mɯpedeca aru mínɯpe ráyɯ máre, ina Jũmenijicɯi yávaiyede coyɯcaipđeva, aru nápe raivɯ máre, caivɯ ina me járiarĩ jɯ aivɯ caiye iye toivaiye báquede itucubo pape ratucuboí. Que baru maje jabocɯ Jũmenijicɯre cũinácɯra mearore jíjacɯ mɯ, áme yɯre.

¹⁰ Aru yópe arĩ, coyɯáme yɯre cojedeca:

—Joabejĩnotamu vaiquíno yópe iye toivaiye báqueredeca ditucubo pape ratucuboí. Que baru yavebejacɯ pđevare jocarĩ caiye iye Jũmenijicɯi yávaiyede coyɯcaiyede toivaiye báquede itucubo pape ratucuboí. ¹¹ Dinɯmɯre caiye iye nópe vaiquínmɯre, áscɯ pđescɯ ãmesɯ baru, ãmenore đare nɯiye jaɯvɯ úre. Aru áscɯ pđescɯ ãmesɯ baju baru, ãmeno bajure đare nɯiye jaɯvɯ úre. Áscɯ pđescɯ meascɯ baru, mearore đare nɯiye jaɯvɯ úre. Aru áscɯ pđescɯ meascɯ baju baru Jũmenijicɯre ñi memecaiye boje, mearo bajure đare nɯiye jaɯvɯ úre, áme yɯre ñai ángele.

¹² Bedióna cojedeca Jesús, yópe arĩ, coyɯáme:

—Jájascɯ. Maumejiena dascɯyɯmɯ yɯ. Davascɯyɯmɯ caivɯ pđevare ne bojede, bojedascɯyɯ caivɯre yópe ne đaiye báquere náre coapa. ¹³ Yɯrecabu mamarɯmɯscacɯ aru yóboscɯ máre. Yɯrecabu scɯscɯ básɯ caiyede scɯedaquiye jírocái aru scɯscɯyɯ caiye cũiníburu yóbore. Aru yɯrecabu

báyu bácu, bubayu máre. Que baru cunu yu cainumna.

14 Torigurãjarama caivu ji meadaimara ne amene jaruvaiye báque boje yópe ne jaruvaiyere docure ne joaiyede ne cuitotecajeare. Nárecabu aicõjeimara márjivu dica josucu apure daicu jêidure. Aru nárecabu ecoicõjeimara márjivu no ãmaro jedevacobeai. 15 Ubenita no ãmaro jedevai maunajarama caivu ina amena baju, ina yaviéde daivu, ina amaina daivu arevunque némarebucuna amevunque, ina põevare boarã jaruvaivu, ina mearore jivu pẽreimarare, aru ina borocurã jujovaiyurivu arevure máre, áme Jesús.

16 Aru yópe arã, cocuáme Jesús cojedeca:

—Yu, Jesús, darocasã ñai ángelede, ñi cocuquiyepe ayu caiye iyede mujare, yure ju aivure, mje cójjinoai. Yurecabu ñai jabocu David bácu pãramecu. Aru yurecabu ñai abiacoru pẽõnu miadáre dayu, áme Jesús.

17 Ñai Espiritu Santo “Dajacu”, ayube Jesúre. Aru ico ovejajicui máperaco “Dajacu”, adobe Jesúre. Aru caivu ina járiavure diede “Dajacu”, ajarari na máre. Yópe cũiñõimara ne pare ucuiyere ocore, nopedeca mja nuivyurivu baru Jumenijicui curõi, pare ujarã Jesúre. Étame yópe oco apure daicore. Caivu úre urivu Jumenijicui cure daimara marajarama ñi curõ mearoí cainumna bojecubeda.

18 Yu, Juan, mearo daicõjeivu paredca caivu ina járiavure caiye iye Jumenijicui yávaiyede cocucayede toivaiye báquede itucubo papperatucuboi. Põecu ñi toivaru apejlene

ересууи iyeque, Jāmenijicū p̄eno baju ñájine
 đacūyūme úre iye ñájiovaiyeque, соуиye báquede
 ditucubo paperatucuboi. ¹⁹ Aru p̄escū ũi tūreni
 jarūvaru apejīene itucubo paperatucuboquede,
 iye Jāmenijicūi yāvaiyede соуиcāiyede toivaiye
 báquede, Jāmenijicū úre āicōjemecūyūme
 ap̄ure đaijocūcū jēidūare. Que baru me cūgī
 bujabecūyūme Jāmenijicūque cainūmūa. Aru
 Jāmenijicū cūicōjemecūyūme úre no ĩmaro mearo
 bajure. Dicū jocūcūgā aru diīmarora máre соуиno
 mateávā itucubo paperatucuboi.

²⁰ Ñai caiye diede соуиуи aibi:

—Maumena đacūyūmu, aibi.

Que bajarōri. Mū, maje jabocū Jesús, dajacū.

²¹ Maje jabocū Jesucristo mearo đacajacūgī
 mūjare bojecūbeda ũi me boje. Quédecabu.
 Quénoramu.

Majepacá jūmenijicui yávaiye mamaene coyñitucubo

New Testament in Cubeo (CO:cub:Cubeo)

copyright © 2009 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Cubeo

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Cubeo [cub], Colombia

Copyright Information

© 2009, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Cubeo

© 2009, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses,

lxxx

please contact the respective copyright owners.

2014-04-22

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source files
dated 29 Jan 2022

dbd749ed-4c37-5cd8-b20e-caf1f8ff5885